

Pokret Marche: program i politika

Borovac Trkulja, Katarina

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Libertas International University / Libertas međunarodno sveučilište**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:223:782784>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-12**

Repository / Repozitorij:

[Digital repository of the Libertas International University](#)

**LIBERTAS MEĐUNARODNO SVEUČILIŠTE
ZAGREB**

KATARINA BOROVIĆ TRKULJA

**POKRET MARCHÉ: PROGRAM I POLITIKA
DIPLOMSKI RAD**

Zagreb, siječanj 2022.

**LIBERTAS MEĐUNARODNO SVUČILIŠTE
ZAGREB**

**DIPLOMSKI SVUČILIŠNI STUDIJ
POSLOVNE EKONOMIJE I GLOBALIZACIJE**

Pokret Marché: Program i politika

Marché movvment: Program and policy

**Kandidat: Katarina Borovac Trkulja
Mentor: izv. prof. dr. sc. Vladimir Filipović**

Zagreb, studeni 2021.

LIBERTAS MEĐUNARODNO SVUČILIŠTE

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, Katarina Borovac Trkulja svojim potpisom jamčim da je ovaj specijalistički diplomski rad odnosno diplomski rad rezultat isključivo mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju popis korištene literature.

Izjavljujem da ni jedan dio specijalističkog diplomskog rada odnosno diplomskog rada nije prepisan iz necitiranog rada te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava.

U Zagrebu, 1. studenoga 2021.

STUDENT

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. RÉPUBLIQUE EN MARCHÉ	3
2.1 Dolazak na vlast: Parlamentarni izbori i izbori za Europski parlament	3
2.2 Osnovna politička pitanja	5
2.3 Politika prema euointegracijama	7
2.4 Politika prema Sjedinjenim Američkim Državama	11
2.5 Politika prema migracijama	13
2.6 Ekonomska pitanja	14
2.7 Reakcija na COVID krizu	17
3. EMMANUEL MACRON	20
3.1 Dolazak na vlast: Predsjednički izbori 2017.	20
3.2 Autobiografsko djelo Révolution	25
3.3 Analiza osobnih uvjerenja.....	25
4. IZBORI 2022: ŠANS ZA OSVAJANJE PONOVOG MANDATA	34
4.1 Predsjednički i parlamentarni izbori 2022: Program, strategija i glasači.....	35
4.1.1 Predsjednički izbori: Analiza programa „5 ans de plus”	36
4.1.2 Analiza glasača	38
4.1.3 Javno mnijenje o izborima	39
5. IZBORNI IZGLEDI: POSLJEDICE POBJEDE POKRETA NA GLOBALNA PITANJA 41	
5.1 Slučaj pobjede Macrona na izborima	41
5.1 Slučaj parlamentarne većine na izborima	45
6. ZAKLJUČAK	47
LITERATURA	50
POPIS SLIKA	54
POPIS GRAFOVA	54

SAŽETAK

Trenutno vodeća stranka francuske politike, iako tek nedavno dolazi u javnost, otpočeka bilježi pobjede na predsjedničkim i parlamentarnim izborima te provodi snažne reforme u svrhu stvaranja budućnosti za buduće generacije temeljene na prosperitetu, jednakosti i zdravom okruženju. Najsnažniji zagovornik suverene Europe, francuski predsjednik Emmanuel Macron, u svojim programima i govorima često raspravlja o idejama zelene tranzicije, digitalizacije, socioekonomskim reformama i potrebi za suradnjom članica Europske unije što je moguće detaljno pročitati u njegovoj autobiografiji u kojoj objašnjava sve svoje ideje i stajališta koja provodi tijekom svog predsjedničkog mandata. S obzirom na snažne ličnosti koje ga okružuju na političkoj sceni, suočava se s raznim izazovima u stvaranju partnerstva u svrhu ostvarivanja svojih zamisli u djelo.

SUMMARY

Currently the leading party in French politics, although only recently becoming known to the public, it has initially won presidential and parliamentary elections implementing strong reforms to create a future based on prosperity, equality, and a healthy environment. The strongest advocate of sovereign Europe, French President Emmanuel Macron, often discusses in his programs and speeches, the ideas of green transition, digitalization, socioeconomic reforms and the need for cooperation of EU members, which can be read profoundly in his autobiography. Given the strong personalities that surround him on the political scene, he faces various challenges in creating partnerships in order to turn his ideas into action.

KEY WORDS

Emmanuel Macron, party, En Marche, French politics, geopolitics

1. UVOD

Biti na čelu države suosnivačice današnje Europske unije te Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj te stalne članice Vijeća sigurnosti UN-a trenutno je zadaća osnivača pokreta En Marche – Emmanuela Macrona. Mogućnost vođenja države koja ima toliki utjecaj, omogućava državniku na vlasti provođenje vlastitih ideja ne samo na području države, već i u sklopu svih integracija kojih je država dio. S obzirom na činjenicu da Republika Francuska broji više prekomorskih područja koji su dio Republike te je u prošlosti bila država osvajačica i pokorila mnoge teritorije koji su bili njene kolonije, može se reći kako vodstvo takve sile nimalo lagana zadaća. Kao stranka na vlasti, En Marche provodi mnoge progresivne ideje s ciljem socioekonomskih reformi te nastoji ostvariti svoje proeuropski orijentirane namjere surađujući s najbližim partnerom – Njemačkom. S obzirom da Francuska ima polupredsjednički sustav, predsjednik dakle posjeduje mnoge zadaće zajedno s parlamentom.

Ovim se radom dakle nastoji objasniti sam nastanak pokreta En Marche, koji je u samo godinu dana od svog nastanka, osvojio predsjedničke i parlamentarne izbore te osvojio zavidne rezultate na izborima za europski parlament. Uzme li se u obzir činjenica da francusku političku scenu godinama vode Socijalisti, Demokrati i Nacionalni front, zauzimanje vodstva jednog tek nastalog pokreta zaslužuje pažnju. Cilj je rada analizirati političke programe stranke te njihove provedene projekte i birače koji za njih glasuju, kako bi se dobio detaljniji uvid u trenutno vodeću francusku političku scenu. Analizom strategija pokreta dobiva se uvid u njihovo djelovanje i političke aspiracije koje nastoje ostvariti u sklopu eurointegracija. Pokret se nerijetko povezuje s njegovim vođom te zahvaljujući njegovom autobiografskom djelu te analizi istog, ukazuje se na okolnosti koje su oblikovale njegovo razmišljanje i naum o ostvarenju velike, suverene i ujedinjene Europe. Iako se sama karakterizira kao stranka „niti lijevice, niti desnice”, uvidom u politiku prema eurointegracijama, Sjedinjenim Američkim Državama, migracijama i odlukama donesenim u sklopu ekonomske politike поближе se može odrediti kako stranka ipak naginje jednoj strani.

Istraživačka pitanja rada uključuju:

- Kakav je program pokreta Marché?
- Kakva je uloga Emmanuela Macrona u pokretu Marché?
- Što pokret Marché znači za francusku politiku?
- Kakve su posljedice pobjede pokreta Marché na globalna pitanja?

Hipoteze rada uključuju:

H1: Uspjeh pokreta Marché izravno ovisi o osobi Emmanuela Macrona.

H2: Pobjeda pokreta Marché ključna je za stabilnost Europske unije i odnosa sa SAD-om.

Metode rada uključuju analizu sekundarnih izvora koji obuhvaćaju službene dokumente objavljene od strane stranačkog pokreta En Marche, službene stranice koja svakodnevno objavljuje novosti vezane uz stranku, autobiografsko djelo koje je osobno napisao vrhovni čovjek stranke kao djelo koje ga je oblikovalo u provođenju trenutnih ideja, službeni statistički podaci Eurobarometra kao i intervjui provedeni tijekom kampanja te objavljeni u uvažavanim francuskim novinama. S obzirom na blizinu predsjedničkih i parlamentarnih izbora, koristit će se i ankete francuskih medija koje obuhvaćaju mišljenja birača o aktualnim izborima. Kao metoda rada koristi se metoda deskripcije u svrhu opisivanja činjenica, stajališta i događaja iz prethodno navedenih izvora te metoda analize pomoću koje se podaci obrađuju i sjedinjuju u jedan rad.

U prvom se poglavlju rada obrađuje dokumentacija pokreta objavljena na službenim stranicama koja obuhvaća stajališta prema svim važnijim područjima kao što su ekonomija, migracije, odnos s velikim silama i eurointegracijama. Zahvaljujući tome, dobiva se detaljniji uvid u stranku. Drugo je poglavlje posvećeno vrhovnom čovjeku pokreta i države te se obrađuje događaj njegovog dolaska na vlast, autobiografskog djela i mišljenja koji ga oblikuju na način na koji danas provodi svoje političke djelovanje. Zatim se obrađuje kampanja za predsjedničke i parlamentarne izbore 2022. godine i plan i program koji su stranke priredile te se analiziraju birači pokreta En Marche i njihovog najvećeg protivnika Nacionalnog fronta. Posljednje se na temelju prethodno navedenih podataka analiziraju izborni izgledi na predsjedničkim te na parlamentarnim izborima. Nastoje se predvidjeti scenariji u slučaju pobjede odnosno gubitka novog mandata Emmanuela Macrona i potencijalnog ishoda u slučaju osvajanja većine na parlamentarnim izborima. Također se raspravlja je li stranka sklona opstanku u slučaju gubitka izbora Macrona s obzirom da se u Francuskoj često povezuju ličnosti sa strankama. S obzirom da je Macron osnivač stranke, ujedno je i lice svih programa te se stoga nastoji analizirati i mogućnost propasti stranke.

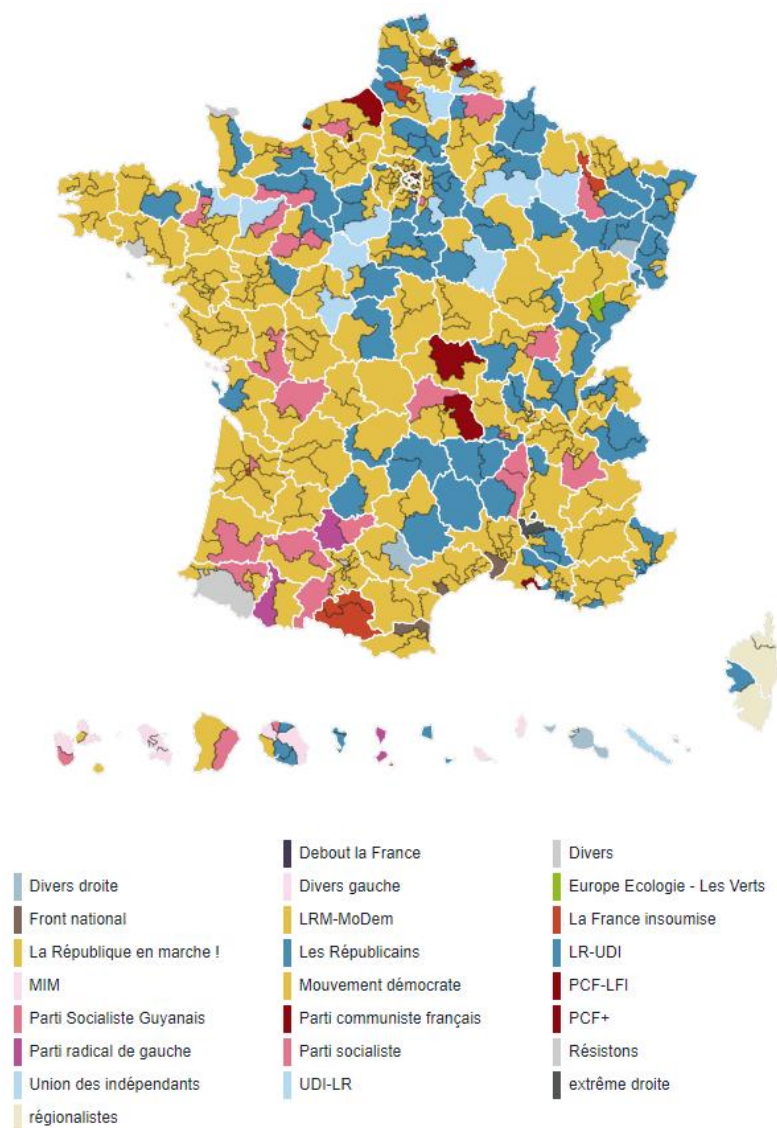
2. RÉPUBLIQUE EN MARCHE

Politička je stranka nastala u Amiensu 2016. godine na inicijativu Emmanuela Macrona kako bi okupila dobrovoljce pozitivnog duha da sudjeluju u stvaranju prosperitetnijeg okruženja za život. Želja za kandidaturom za idućim izborima iziskivala je potrebu za uspješnom i produktivnom kampanjom kojom bi se prikazali javnosti te je tako nekoliko tisuća ljudi sudjelovalo u prezentiranju ciljeva stranke i održavanju sastanaka kojima su se prezentirali projekti stranke. Njihov je prvijenac bio na predsjedničkim izborima 2017. godine kada je Macron stranci odnio pobjedu u odnosu na Nacionalni front i Marine Le Pen.

2.1 Dolazak na vlast: Parlamentarni izbori i izbori za Europski parlament

S obzirom na trenutnu popularnost „zelenih“ u Europskoj uniji, tako je i stranka En Marche zadobila na popularnosti promovirajući svoje progresivne i proeuropske ideje kroz kampanju za predsjedničke izbore 2017. godine, na kojima je njihov suosnivač i predsjednik odnio pobjedu. Osvojivši tristo osam zastupničkih pozicija od mogućih petsto sedamdeset i sedam čime je osvojio većinu, te ukoliko brojimo prethodnu koaliciju sa strankom MoDem tristo šezdeset i jedno mjesto. Većina je Francuske pružila povjerenje novoj stranci na čelu s prethodno izabranim predsjednikom prethodno poznatom javnosti kao ministru financija pod vladavinom Hollanda, što je vidljivo na slici ispod. Naime, na mapi Republike Francuske prikazano je kako je stranka En Marche osvojila većinu, dok iza nje stoje Socijalisti i Republikanci koji podršku i iskustvo izbora imaju dugi niz godina.

Slika 1. Rasprostranjenost glasova parlamentarnih izbora 2017. prema departmanima¹

Republika je Francuska 2018. godine odlučila promijeniti izborni sustav za Europske parlamentarne izbore, na odluku većine u stranačkom sustavu, u svrhu stranačkog pluralizma, odnosno kako bi se pogodovalo i manjim strankama. Izborni je sustav tako jednostavniji Francuzima s obzirom da je jedna lista kandidata jednaka za sve, neovisno o mjestu stanovanja te ne njeguje preferencijalno glasanje. Macronova je stranka pokrenula kampanju imena „Renaissance” koja se sastojala od predložka sedamdeset i devet prijedloga koje bi

¹ Le Monde. (2017.) *Législatives 2017*. <https://www.lemonde.fr/data/france/legislatives-2017/>

predstavljali u sklopu Europskog parlamenta. Prvenstveno se osvrću na ekološku tranziciju i pomoć državama članicama koje nisu u mogućnosti priuštiti si prelazak na zelenu energiju te ujedno zahtijevaju raskid sporazuma pružanja određenih preferencija i omogućavanja izlaska na tržište državama van Pariškog klimatskog sporazuma. Nastoje povećati suverenitet Europske unije stvaranjem vojske koja će pružati osjećaj sigurnosti građanima i zaštititi ih od sljedećih mogućih migrantskih valova kojima bi se bavila europska politika predviđena isključivo za problematiku azilanata. Sljedeći problem pitanje je položaja studenata, kojima se prema stranci En Marche, mora omogućiti lakši pristup ERASMUS programu i pružiti veći budžet kako bi se i oni nižih imovinskih stanja pridružili i iskusili život u više članica EU-a. Stranka se kroz program „Renaissance” bori za uvođenje europskog poreza za digitalne divove poput Apple, Facebook i Google kompanije kao i što je već predloženo u kampanji osnivača stranke Emmanuela Macrona. Smatra kako je nužno oporezivati kompanije koje godinama zaobilaze zakone na ilegalan način te investirati u istraživanje i razvoj na području Europske unije kako bi isti bili konkurentniji.

Stranka En Marche na izborima je za Europski parlament 2017. godine odnijela poraz u odnosu na svog najvećeg protivnika Nacionalnog skupa, preimenovanog 2018. godine iz imena Nacionalni front, no i dalje na čelu s Marine Le Pen. Osvojila je drugo mjesto na izborima s porazom od nešto manje od jedan posto u odnosu na stranku Le Pen te si time priuštila dvadeset i tri europarlamentaraca. Valja uzeti u obzir da je stranka koalirala sa strankom Demokratskog pokreta MoDem kao i na parlamentarnim izborima na nacionalnoj razini, strankom Agir, Radikalnim, socijalnim i liberalnim pokretom. U sklopu Europskog parlamenta priključuje se grupi Obnova Europe (eng. *Renew Europe*) koja u Parlamentu trenutno broji devedeset i osam mjesta. Grupa Renew Europe dijeli mnoga mišljenja sa strankom En Marche te promovira mir i prosperitet te ulaganje u budućnost za dobrobit budućih generacija, a ujedno i stvaranje pravednog društva u kojem se ljudska prava trebaju temeljiti na neovisnom sudstvu.

2.2 Osnovna politička pitanja

Stranka koja se opisuje kao ni stranka ljevice, ni stranka desnice, sadrži elemente objiju strana što je vidljivo i u njihovim programima. Uveliko se zalažu za inovativnu i naprednu Francusku koja prelazi u digitalno doba i provodi ekološku tranziciju, no ne zaboravlja svoj identitet. Tako stranka En Marche želi pružiti svojim poljoprivrednicima adekvatnu zaradu

kako bi oni zaista i zarađivali od svoga rada, a ne od socijalne pomoći. Nastoje ih uklopiti s tranzicijom i inovacijama kako bi se snašli na tržištu, rame uz rame s konkurencijom uvoza. Ujedno, pogodni su sudjelovati u ekološkoj tranziciji pružajući eko proizvode pouzdanog podrijetla. Za stranku je vrlo važno ulaganje u obrazovanje i edukacije, što se ne odnosi isključivo na visoko obrazovanje, već i na osposobljavanje radnika na području primarne i sekundarne djelatnosti. Neke od mjera posvećene najmlađima uključuju učenje vožnje bicikla i plivanja u sklopu nastave, pružanje besplatnog doručka u svim školama i vrtićima i povećanje socijalne pomoći onima kojima je to najpotrebnije.

Ono što stranku karakterizira liberalnom strankom i strankom ljevice je ostvarivanje LGBT prava i borba protiv diskriminacije (u suprotnosti s npr. strankom Nacionalni front) za koje se stranka bori ulaganjem u NGO (nevladine organizacije). Francuska je naime još 2013. godine dopustila stupanje u brak homoseksualnim osobama.² Borba za one kojima je teže izboriti se za sebe velika je zadaća stranke En Marche, stoga se bori i za one određenih hendikepa te im nastoji olakšati svakidašnjicu pružanjem adekvatne skrbi kao što je primjerice stvaranje prilaza invalidima, ne samo u sklopu institucija, već smještaja općenito na koje Francuzi plaćaju velike poreze na stanovanje, što se također nastoji ukinuti.

Iako se Francusku bilježi kao jednu od država koja pruža najbolju zdravstvenu skrb, Macron tvrdi kako „zdravstveni sustav ne pati od manjka financiranja, već od manjka organizacije” za čiji sustav tvrdi da je nužna reforma.³ Kako bi se znalo na kojem području valja djelovati, stranka navodi da je nužno postaviti ankete koje bi ispitivale razinu zadovoljstva pacijenata i omogućiti im primjerenu i kvalitetnu skrb što se odnosi i na mentalnu skrb, posebice onima vojnih zanimanja pri povratku u matičnu državu. Nužno je i pružiti im medicinska pomagala poput naočala i slušnih aparata na račun države te povećati plaće zdravstvenim djelatnicima barem za dvjesto eura mjesečno.

Međutim, ono što je nužno dati stanovništvu je dakako osjećaj sigurnosti. Francuska je posljednjih godina bilježila probleme s nacionalnom sigurnosti, uzmemo li u obzir koliko je terorističkih napada iskusila samo od 2015. godine. Kako bi se spriječili budući napadi, važno je surađivati i pružiti mogućnost kruženja informacija i dijeljenja dokumenata među državama članicama Europske unije, kako bi se one koje je nužno promatrati pri ulasku u državu i

² En Marche. (2018.) *On l'a dit, on le fait : défendre le mariage pour tous*. <https://en-marche.fr/articles/on-l-a-dit-on-le-fait/on-l-a-dit-on-le-fait-soutenir-l-organisation-des-gay-games>

³ Agnew, H. (2018) *Emmanuel Macron Unveils Overhaul of Health Care System*. Financial Times <https://www.ft.com/content/932da972-bb41-11e8-8274-55b72926558f>

kontroliralo. Prva je diplomatska misija Republike Francuske, prema stranci En Marche, borba protiv terorizma. Stranka se zalaže za zatvaranje kulturnih objekata koje promiču džihadistička obilježja, kako bi se spriječilo daljnje regrutiranje mladih i onih osjetljivijih u njihove skupine.

Politički bi život svojih zastupnika stranka En Marche ograničila isključivo na obavljanje pozicije zastupnika u sklopu Nacionalne skupštine. Jedna je to od prvih točaka njihovog programa kao i zabrana zapošljavanja članova obitelji, smanjenje mirovina saborskih zastupnika i pružanje određenih pogodnosti te kandidiranja na izborima osoba koje su bile ili jesu sudski gonjene.

2.3 Politika prema eurointegracijama

Republika je Francuska tijekom svog postojanja promijenila nekoliko stavova koji se odnose na sudjelovanje u integracijama. Iako je danas dio nekoliko eurointegracija, u povijesti se bilježi više nesuglasica.

Bez obzira na činjenicu da je jedna od država osnivačica Europske zajednice za ugljen i čelik iz 1957. na inicijativu ministra vanjskih poslova Schumana, možemo primijetiti da se politika prema Europskoj uniji mijenjala sukladno vodstvu države. Glavno lice stranke, Emmanuel Macron, otpočetak izražava naklonost zajednici Europske unije što je uočljivo u njegovom govoru posvećenom budućnosti zajednice. Naime, Macron se zalaže za suverenu, ujedinjenu i demokratsku Europu te iznosi program od šest glavnih točaka koji se odnose na aktivnosti koje bi države članice trebale provoditi kako bi se ostvarili svi ciljevi. Jedan od glavnih problema Unije odnosi se na njenu sigurnost na svim razinama koje uključuju zajedničke snage djelovanja kao i zajednički proračun za financiranje akcija. No, kako se ova stavka ne bi odnosila isključivo na fizičku sigurnost, zauzima se i za sigurnost civila na internetu (eng. Cybersecurity). Pitanje sigurnosti automatski vuče za sobom problem migranata s kojima se Europa susreće već godinama. Problem je davanja azila selekcija migranata koja u slučaju odbijanja iziskuje nehumanost i nemoral. Stoga Europa valja imati dobre odnose sa susjedima tj. afričkim državama te Istokom s obzirom da su oni jedina granica koju migranti imaju prije ulaska u Europu, jer prema Macronu „Naša europska politika više ne smije Afriku smatrati prijetećim susjedom, već strateškim partnerom uz kojega se zajednički moramo suočiti s izazovima sutrašnjice: zapošljavanje mladih, mobilnost, klimatske promjene, tehnološke

revolucije.” To je upravo i treća točka Macronova govora – partnerstvo s Afrikom na području ne samo migracija već i ulaganja u zdravstvo, obrazovanje i drugo.⁴

Stvaranje stabilnog sustava koji može podnijeti migracije uvelike se oslanja na suradnju država članica, no i stvaranje Europskog ureda za migracije koji bi olakšavao procedure arhivirajući informacije i dokumente migranata te upućivao na potencijalne opasnosti. Dakle, veliku važnost imaju zajednički sustavi slobodni na korištenje svim državama članicama.

S obzirom da se stranka En Marche definira kao progresivna, liberalna, proeuropski orijentirana stranka koja se zalaže za socijalne i ekonomske reforme, također se predstavlja i kao zelena stranka koja naglašava važnost prelaska na zelenu energiju. Naime, mjerama povećanja poreza na ugljik nastoji uvjeriti korisnike da nađu alternativu i odustanu od korištenja istog te smatra kako ekološka transformacija mora obuhvaćati sve segmente uključujući vozila, no i građevine za koje je nužno provoditi energetske certificiranje. „Europi nedostaju veliki projekti”, tvrdi Macron u svome govoru, navodeći potrebu za doticanjem onih područja o kojim Europa davno ne govori s obzirom na komplikacije vezane uz slučaj.⁵ Time misli na poljoprivrednu politiku koja zasigurno treba reforme koje će svoje poljoprivrednike štiti i omogućiti im život od prihoda dobivenih na temelju svog rada, a ne od socijalne pomoći. Obično se usmjerava na velike gradove te se zaboravljaju stanovnici manjih mjesta i općina koje se zatrpava birokracijom, s kojom oni naravno nisu upoznati. To se nastoji riješiti lokaliziranjem administracije što bi ujedno pojednostavilo proces za poljoprivrednike, ali i ostavilo više vremena za rad. Poljoprivrednoj je politici nužna reforma kako bi se vratilo povjerenje građana u podrijetlo prehrambenih proizvoda te time proizlazi nužda za većim sanitarnim kontrolama i kontrolama kvalitete proizvoda.

Pojam digitalizacije često se upotrebljava, pa tako i u govoru Macrona pri obraćanju javnosti na sveučilištu u Sorbonni u kojem napominje važnost provođenja digitalizacije u svim državama članicama EU kako bi se stvorila veća transparentnost, ali i moderniziralo trenutno stanje birokracije koje datira iz poslijeratnog doba. Prema riječima Jacques Delorsa „Tržišno natjecanje koje potiče, suradnja koja jača i solidarnost koja ujedinjuje“ je ono što je potrebno

⁴ Macron, E. (2017.) *Initiative pour l'Europe Pour une Europe souveraine, unie, démocratique.*

<https://www.elysee.fr/admin/upload/default/0001/03/cf0366921915d47eed7f12dc8408839af3834e97.pdf>

⁵ Macron, E. (2017.) *Initiative pour l'Europe Pour une Europe souveraine, unie, démocratique.*

<https://www.elysee.fr/admin/upload/default/0001/03/cf0366921915d47eed7f12dc8408839af3834e97.pdf>

Europi.⁶ No, potrebno je i djelovanje na više područja kako bi se ostvarilo te je stoga obavezno provesti određene socioekonomske reforme kao što je fiksiranje minimalne plaće sukladno standardima države kako bi se pružio prosperitetan život građanima, stvaranje novih obrazovnih ustanova te školske reforme kako bi se promovirala višejezičnost jer prema Macronu – obrazovanje je najveće oružje protiv siromaštva.

Kao što stranka promovira liberalne ideje, tako ih i projicira ne eurointegracije odnosno Europsku uniju za koju smatra kako treba otvoriti vrata problematičnim državama Balkana i pružiti im utočište kako bi zajednički stvorili rješenja za njihove probleme. Ujedno i promovira suradnju s Rusijom i Turskom s kojima otpočeka bilježi nesuglasice.

Iako vođa stranke Macron ima velike zamisli za Europsku uniju, u praksi to nije bilo tako jednostavno provesti. Okrenuo se kancelarki Merkel kako bi francusko-njemačkom suradnjom započele reforme unutar Europske unije što je vidljivo njihovim susretom gdje je i sama Merkel imala velika očekivanja izjavivši da se osjećala važnije nego ikada pokušavajući ostvariti suradnju dviju država koje se nisu uvijek slagale, da stvore zajedničko rješenje.⁷ S obzirom da kancelarka nije bila u mogućnosti surađivati s prethodnim državicima, Hollandom (za kojeg je smatrala da je preslab i neodlučan za takav pothvat) te Sarkozyjem (koji je u njenim očima bio pretemperamentan), Macrona je smatrala pravim osvježenjem za Republiku Francusku.⁸ Dvoje se lidera susrelo kako bi se dogovorili oko prvih reformi koje će promovirati u sklopu Europske unije te se tako izdvajaju reforma rada, zaštita radnika od posljedica globalizacije, nova reforma ulaganja te proširenje suradnje na području sigurnosti i zaštite. Macron je entuzijastično predlagao stvaranje zajedničke obrane, popravljjanje neispravnih mehanizama Eurozone stvaranjem zajedničkog budžeta te odabiranjem ministra financija Eurozone. Također je naveo zahtjev za porez digitalnih divova poput kompanija Google, Facebook i Apple kako bi se Europa uzdigla iz krize iz 2008. godine od kojih još uvijek broji mnoge posljedice. Međutim, kancelarka Merkel smatrala je kako državnici na čelu članica EU sve više odmiču zajednici Unije zbog negativnih konotacija ka federalizmu. Naime, i sama kancelarka Merkel poražena je na izborima odmah 2017. nakon što je zajedno s Macronom promovirala ideje suverene, ujedinjene i demokratske Europe. Najgori je to

⁶Delors, J. (1995.) *Intervention de Jacques Delors, President de la Commission Europeenne, devant le Parlement Europeen*. Europska Komisija: Strasbourg.

<https://ec.europa.eu/dorie/fileDownload.do;jsessionid=hB6TTXbJ1GG4M4yc6gJQjrJD3Cf1yH6YQpffLk2wLY9LJQ5jJLC61-79809760?docId=340975&cardId=340975>

⁷ Chassany, A.S. Chazan, G. Khan, M. (2018.) *Impatient Macron Presses Merkel on Eurozone Reform*. Financial Times. <https://www.ft.com/content/0b0bd67a-6706-11e8-8cf3-0c230fa67aec>

⁸ Drozdiak, W. (2020.) *The Last President of Europe*. PublicAffairs: New York.

poraz Merkeličine stranke CDU kada je izgubila više od osam posto zastupničkih pozicija u Bundestagu od 1949. godine što je nije koštalo pozicije kancelarke, ali je izgubila podršku mnogih birača što smatra posljedicom promoviranja jače Europe. Uzevši u obzir činjenicu da je Njemačka „obećana zemlja” mnogih migranata, uobičajeno je da su Nijemci skloniji nacionalističkim idejama. Kancelarka Merkel je zbog Trumpove ideje o uvođenju tarife na uvoz njemačkih vozila da podupre njemačku autoindustriju, zauzvrat pružila američkim poljoprivrednicima ulaz na europsko tržište, što je uvelike naljutilo Macrona koji se borio za europske poljoprivrednike i njihova prava. Jedna je to od nesuglasica Macrona i Merkel, no s obzirom da predstavljaju najsnažnije sile na europskom kontinentu „imamo obavezu ne dopustiti da svijet postane kaotičan” rekao je.⁹ Odnosi su se poboljšali potpisivanjem Sporazuma iz Aachena 22. siječnja 2019. godine čime su osigurali kooperaciju i suradnju na području sigurnosti, obrazovanja i istraživanja te olakšanja graničnih prijelaza za stanovnike graničnih područja.

Stanje se u Europi uvelike promijenilo što je vidljivo samim pogledom na izbore, naime marginalizirane, manje, nove stranke stekle su svoju popularnost te je biranje većih stranaka poput socijalista i demokrata palo u zaborav. Sve veću važnost bilježe zelene stranke u svim državama članicama što bi se moglo objasniti činjenicom da stanovnici pružaju prilike novacima jer su nezadovoljni dosadašnjim državicima te se očitava veća svijest o ekologiji. Izbori za europske institucije 2019. godine privukli su mnogo pažnje s obzirom da je bilo potrebno izabrati čuone ljude za najvažnije pozicije. To je bila prilika za Macrona i En Marche da na čelo jedne od pozicija stave sebi suradljivu osobu kako bi promovirali vlastite aspiracije u inozemstvo. Tako je Macron predlaganjem njemačke ministrice obrane Ursule von der Leyen za predsjednicu Europske komisije, dobio priliku za postavljanje Christine Lagarde na poziciju predsjednice Europske centralne banke za što sam kaže da je to „nova grupa potpuno novih ljudi, motivirana u službi novih ciljeva, kao dašak svježine“.¹⁰ Macronu je ovo pružilo osobu koja je spremna na suradnju i akciju provođenja reformi u svrhu stvaranja ujedinjene, demokratske i suverene Europe. Macrone i von der Leyen krenuli su entuzijastično najavljujući smanjenje emisije ugljika na do pet posto do kraja 2030. godine, no u tome ima snažne protivnike – Poljsku, Mađarsku, Estoniju i Češku koje zbog svojih

⁹ Fairless, T. (2018.) *Macron, Merkel Show Unity on Defense and Security*. Wall Street Journal. <https://www.wsj.com/articles/macron-merkel-show-unity-on-defense-and-security-1542562391>

¹⁰ Brunson, J. Hall, B. (2019.) *How Emmanuel Macron Won the Battle over the EU's Top Jobs*. Financial Times <https://www.ft.com/content/4cd81942-9f09-11e9-9c06-a4640c9fee9b>

financijskih nedostataka smatraju da će ekološka tranzicija donijeti isključivo štetu. Sve veći broj nesuglasica između država istoka i zapada zabilježen je u Europskoj uniji. Dok Istok tvrdi kako ga Zapad kontinuirano iskorištava na temelju korištenja njihovog stručnog kadra što dovodi do trenda odlijeva mozgova, Zapad tvrdi kako države članice kao dio zajednice imaju određene pogodnosti te tako pružaju stanovnicima Istoka bolje uvjete rada od njih samih. No, pitanje budućnosti Europske unije sve je više nestabilno posebice nakon Grčke krize koja je uzrokovala kolaps eura te BREXITA što stavlja još veći teret na leđa Macrona i En Marche. Prema istraživanju Europskog vijeća za međunarodne odnose, većina se Europljana pribojava raspadanja Europske unije u idućih dvadesetak godina.¹¹

2.4 Politika prema Sjedinjenim Američkim Državama

Odnos državnika Donalda Trumpa, predsjednika Sjedinjenih Američkih Država, i Emmanuela Macrona, predsjednika Republike Francuske, otpočetak se karakterizira kao zavidan od strane ostalih državnika. Macron je bio uvjeren u njihovu laku suradnju s obzirom na njihovo dugogodišnje savezništvo te je bio uporan u uvjeravanju Trumpa da ponovno bude dio Iranskog nuklearnog sporazuma, da zadrži svoje vojne jedinice na području Sirije i zaustavi transatlantski trgovinski rat pružajući Europi određene povlastice pri carinjenu. Već prvi njihov službeni susret zabilježio je prijepore, s obzirom na Trumpovu osebnju ličnost Macron nije imao uspjeha pri pregovorima o prethodno navedenim ciljevima. Predsjednik Trump predložio mu je da napusti Europsku uniju kako bi individualno stvorili uspješniji sporazum o suradnji, smatrajući kako ga pravila Unije koče te je ujedno i izvrijeđao kancelarku Merkel. Macron je poslije sastanka u medijima izrazio nezadovoljstvo i shvatio kako će postizanje dogovora s Trumpom ipak biti kompliciranije.

Postupak medijacije Sjedinjenih Država i Irana u sklopu Sporazuma bilježio je mnoge uspone i padove pri kojem je bilo mnogih manipulacija od strane Trumpa što je pomalo poljuljalo odnos između njega i njegovog miljenika Macrona. Također, Pariški klimatski sporazum unio je nova neslaganja među državicima no posebne razmirice unijelo je povlačenje američkih vojnih trupa što je ostavilo francuske vojnike u opasnosti. Iako je to stvorilo velike animozitete, međusobna suradnja bila je nužna. Prilikom odbijanja Trumpa o ponovnom

¹¹ European Council on Foreign Relations. (2019.) *Despite Record Support for EU, Europe's Voters Fear Collapse.* https://ecfr.eu/article/despite_record_support_eu_voters_fear_collapse_of_political_framework/

ulasku SAD-a u Pariški klimatski sporazum, Macron je u svom govoru pozvao američke inženjere i znanstvenike na dolazak u Francusku te ih ugostio u Versaillesu.

Emmanuel Macron je u sklopu Europske unije promovirao nametanje poreza digitalnim divovima kao što su Facebook, Google, Apple i Amazon što je i sam uveo u sklopu Republike Francuske, ali isključivo za kompanije koje prelaze svjetski dohodak veći od osamsto milijuna dolara što je dodatno razljutilo već impulzivnog Donalda Trumpa. Njegova raspojasana reakcija rezultirala je prijetnjama nametanja poreza na uvoz vina francuskog podrijetla u Sjedinjene Američke Države. „Trgovinski rat nije odgovor. Na kraju dana, uništiti će poslove, povećati cijene i natjerati srednji sloj da sve to plati” rekao je Macron pri obraćanju Američkom kongresu.¹²

Većina se Europskih država složila kako ne želi sudjelovati u pregovaranju s SAD-om na način koji je Trump to dosada radio - koristeći se ucjenama i manipulacijom. S obzirom da su države koje su trgovale s Iranom, bile sankcionirane od strane SAD-a na način da više nisu bile dio američkog tržišta, odlučile su prekinuti odnos s Iranom s obzirom da s njihove strane dolazi manji prihod. Macron je shvatio kako s Trumpom ne može pregovarati izravno, već se treba koristiti alatima sličnim njegovim kako bi postignuo dogovor. Tako je Trump stvaranje europske obrane shvatio kao ugrožavanje NATO-a te smanjenje njegove uloge, što je Macron komentirao kao nužan potez kako Europa više ne bi ovisila isključivo o pomoći američkih trupa – jedan je to od načina na koji je Macron sudjelovao u daljnjim pregovorima s Trumpom. Međutim, sve veće razmirice između dvojice državnika nisu se mogle prijeći, posebice Trumpove objave na društvenim mrežama na kojima je ismijavao predsjednika Macrona i stanje u Francuskoj te se također doticao Prvog i Drugog svjetskog rata. Macron nije komentirao objave na Trumpov način, već se posvetio stvaranju Europske obrane za koju nije dobio previše potpore. Države Baltika u strahu su od Putinove politike te ne žele stvoriti neovisnost od sila SAD-a, što sprječava Macrona u ostvarenju njegovih ciljeva u sklopu Unije.

Sjedinjene Američke Države, Ujedinjeno Kraljevstvo i Australija 2021. godine potpisale su sporazum AUKUS (sastav imena članica sporazuma) koji obuhvaća suradnju članica korištenjem australskog uranija i znanja i tehnologija ostale dvije članice, stvarati flotu podmornica na nuklearni pogon. Time će se povećati prisutnost zapadnih sila na Pacifiku te se

¹² BBC News. (2017.) *Full transcript of Emmanuel Macron speech.* <https://www.bbc.com/news/world-europe-39842084>

približiti Narodnoj Republici Kini što je automatski izazvalo kineske reakcije, ali i reakcije Francuske koja je s Australijom imala sporazum o proizvodnji podmornica na dizel u iznosu od četrdeset milijardi dolara koji je Australija obustavila. Dobivši potporu od Europske unije, Francuska je povukla veleposlanike iz Sjedinjenih Američkih Država i Australije te opozvala sastanak ministara obrane Velike Britanije i Francuske. Još je to jedan neizravni sukob SAD-a i Francuske što je povećalo netrpeljivosti među državicima.

Međutim, gubitkom predsjedničkih izbora Donald Trump napušta fotelju te ju uručuje Joe Bidenu s kojim Macron ima većih sličnosti te se bilježi jednostavnija suradnja. Naime, sam Biden je odmah u početku svog mandata najavio vraćanje Sjedinjenih Američkih Država u Pariški klimatski sporazum čime je ostvario dobar dojam kod francuskog predsjednika te otvorio vrata za nove pregovore. Dakle, vidljivo je kako odnosi SAD-a i Francuske ovise isključivo o državicima na vlasti te je stoga ključno da Macron ostane na vlasti i u idućem mandatu kako bi se popravili pomalo narušeni odnosi dviju država za vrijeme mandata Trumpa.

2.5 Politika prema migracijama

Prvi migrantski val pogodio je Europu 2015. godine kada je došao veliki broj izbjeglica s područja afričkih i azijskih zemalja. Prve su izbjeglice većinom bile one ratne koje su bježale iz nepodnošljivih uvjeta života nastalih stvaranjem Islamske države, dok se kasnije bilježe izbjeglice koje bježe za većim ekonomskim mogućnostima. Prema UN-ovoj Deklaraciji o pravima čovjeka, oni koji bježe zbog uvjeta poput takvog, nemaju pravo azila jer ne predstavljaju stvarne izbjeglice.¹³ Tijekom migrantskih je valova došao i veliki broj onih koji su imali isključivo terorističke nakane, što je navelo Europljane na odbijanje pomaganja izbjeglicama. Francuska je iskusila više terorističkih napada tijekom godina od kojih su važniji napad na novinarsku redakciju Charlie-Hebdo, napad na božićnom sajmu u Strasbourgu, teroristički napadi u Parizu tijekom nogometnog kupa 2015. godine, napad u Nici i slično. Druge se države poput Mađarske i Poljske ograđuju od otvaranja granica migrantima jer ne žele poljuljati kršćanski identitet svoje zajednice i ugroziti nacionalnu sigurnost.¹⁴

¹³ United Nations Human Rights Office of the High Commissioner. Universal Declaration of Human Rights at 70: 30 Articles on 30 Articles - Article 14

¹⁴ Drozidak, W. (2020.) *The Last President of Europe*. PublicAffairs: New York.

Francuska je Republika poznata po migracijama s obzirom na svoje nekadašnje brojne kolonije i prekomorski teritorij. Osim što broji mnoge imigracije, ujedno je i jedna od prve tri države svijeta koje imaju mnogobrojne strance koji su imigrirali u svrhu školovanja. No, nisu u mogućnosti primiti sve koji zatraže azil, već samo one nužne koji imaju karakteristike azilanta odnosno one koji bježe od nepovoljnih uvjeta u državi poput ratova. Iako je oko četrdeset posto ljudi koji su zatražili azil prihvaćeno, veliki je broj onih koji borave u državi bez dokumenata s obzirom da su ilegalnim putem prošli granicu. Program se sadašnjeg predsjednika Macrona i vođe pokreta En Marche temelji na prijedlogu da bi se svi migranti morali integrirati kako ne bi odskakali od društva i njihovih vrijednosti. Jedan od nužnih segmenata za integraciju u društvo dakako je jezik, tako stranka En Marche predlaže učenje jezika i ostvarenje certifikata B1 koji uvjetuje strance za dobivanje dozvole za ostanak pa tako i poznavanje kulture u državi poput djelovanja institucija, prava žena, sekularizma, običaja i drugo. Nastoji se i privući strane koji broje mnoge kvalifikacije i znanja, ne samo strance koji bi obavljali poslove nižeg sloja. Stoga se Francuska mora promovirati u inozemstvu kao država koja otvorenih ruku prima investitore, poduzetnike, umjetnike i znanstvenike.

Problem uzimanja migranata pod svoje okrilje predstavlja jedan od najvećih problema na temelju kojeg dolazi do mnogobrojnih nesuglasica država članica Europske unije. Stoga pokret En Marche predlaže da Francuska mora biti odgovorna i držati se riječi te tako preuzeti svoj dio migranata kako bi bila primjer drugim članicama te efikasno deportirati one koji za azil nemaju uvjete te nisu zaista azilanti. One koji čekaju rješenje, trebali bi ga po Macronovoj inicijativi dobiti u kraćem vremenu. Obrana granica od onih koji nastoje ilegalno ući, mora biti branjena od strane većeg broja službenika kako se ne bi narušavala nacionalna sigurnost stanovništva i ulijevala im nepovjerenje u institucije i migrante koji se kasnije moraju asimilirati sa stanovništvom.

2.6 Ekonomska pitanja

Kao i u ostatak pitanja, Macron nastoji uključiti građane u odlučivanje pa tako govori „Politika je u službi naših građana, a ekonomija je dio života naših građana” zbog čega je nužno da se njome i bave.¹⁵ Program se stranke temelji na reformama koje bi pogodovale smanjenjem stope nezaposlenosti i pružile prvenstveno mladim ljudima priliku za

¹⁵ En Marche. (2017.) *Notre projet économique : efficace, juste et credible*. <https://en-marche.fr/articles/actualites/emmanuel-macron-notre-projet-economique-efficace-juste-et-credible>

prosperitetniju budućnost. Plan i program se sastoji od tri točke od kojeg je najvažnija ulaganje pedeset milijardi dolara u razdoblju od pet godina što si pripremila Francusku za buduće naraštaje i stvorilo gospodarski rast. Pravednija je porezna politika druga točka a posljednja smanjenje javne potrošnje i pravednija raspodjela između kućanstva i poduzeća.

Program ulaganja ključan je kako bi se povećala stopa zaposlenosti, ali i poradilo na inovativnosti i istraživanju. Potrebno je uložiti u ekološku tranziciju i prelazak na zelenu energiju, zdravstvo, poljoprivredu, digitalizaciju javnih usluga i transport. Pojam ekološke tranzicije često je upotrebljavan te je sve više zelenih stranka koje se bore za budućnost planeta, pa tako i stranka En Marche napominje da „ekološka tranzicija više nije problem sutrašnjice, već prioritet za danas.”¹⁶ Ekološku tranziciju misle provesti prestankom korištenja fosilnih goriva, zatvaranjem nuklearnih termoelektrana i povećanjem cijena ugljena kako bi se smanjila potrošnja. No, osim borbe protiv globalnog zatopljenja, ekološka tranzicija uključuje stvaranje boljih uvjeta za život stanovnicima poboljšanjem prehrambenih navika posebice u školama, većom i raznovrsnijom ponudom ekoloških i lokalnih proizvoda. Također se promovira korištenje vozila niže stope zagađenja, smanjenje potrošnje općenito, korištenje obnovljivih izvora energije te pružanje državne pomoći poljoprivrednicima kako bi prešli na ekološke proizvode posebice pri uzgoju. Program ulaganja uključuje i ulaganje u zdravstvo odnosno pružanje zdravstvenim radnicima te onima koji za to tek uče, bolje uvjete rada, kao i pružanje pacijentima odgovarajuće medicinske skrbi i medicinskih pomagala poput naočala, dentalnih potrepština, pomoćnih slušnih pomagala i drugo. Ulaganje u poljoprivredu odnosi se isključivo na zaštitu vlastitih poljoprivrednika od velikih poljoprivrednih tvrtki na tržištu Europske unije zbog kojih manji poljoprivrednici pate radi nedostatka resursa. Isticao je kako „treba omogućiti poljoprivrednicima da žive od svoga rada” jer prema istraživanjima, u 2015. godini dio je poljoprivrednika zarađivao manje od 350 eura mjesečno zbog čega često ovise o socijalnoj pomoći.¹⁷

Kao bivši ministar financija, Emmanuel Macron ima velike planove za fiskalnu politiku Republike Francuske. Kroz svoju stranku nastoji omogućiti zaposlenima na minimalnoj plaći (fr. *SMIC*) i trinaestu plaću na način da im doprinose i naknade za zdravstveno plaća država te im se time omogući veća svota novca u skladu sa standardima života u Francuskoj. Ujedno, zahtijeva smanjenje stambenog poreza te oporezivanje velikih tvrtki posebice onih koje ne

¹⁶ En Marche. (2017.). *Le programme d'Emmanuel Macron pour l'environnement et la transition écologique* <https://en-marche.fr/emmanuel-macron/le-programme/environnement-et-transition-ecologique>

¹⁷ En Marche. (2017.) *Agriculture*. <https://transformer.en-marche.fr/fr/agriculteur>

poštuju ekološke smjernice, kako bi se napunila državna blagajna. Smatra kako malog čovjeka treba riješiti velikih poreza pa tako predlaže smanjenje poreza na dobit u iznosu od deset posto te preusmjeravanje istih na velike tvrtke koje su ih u mogućnosti platiti. Macron smatra nužnim „stvaranje ekonomije uspjeha, inovacija i kompetencije”.¹⁸

Veliku pozornost, ali i nerješiv problem u Republici Francuskoj predstavlja zakon o radu koji datira iz davnih dana te je poznat po odugovlačenju. Naime, za Francuze je popularno kako ne mogu dobiti otkaz, bez obzira na razlog dobivanja otkaza zbog velikih birokratskih problema, zbog toga mnogo mladih dobiva isključivo ugovor o radu na određeno koji su većinom kratkoročni te onemogućuju napredak u karijeri, ali i mogućnost dobivanja kredita u bankama i slično. Zakonom se o radu nisu usudili baviti prethodni državnici s obzirom na njegovu kompleksnost, no Macron nastoji poboljšati uvjete rada ulaganjem u obrazovanje, edukacije, osposobljavanja, ali i zdravstvo. Obrazovanje i zdravstvo predstavljaju (poslije zakona o radu) idući problem s kojima se njegovi prethodnici nisu bili u stanju suočiti jer kao što i sam vođa stranke kaže „u Francuskoj, dobro liječimo, ali ne bilježimo se kao zdraviji zbog loše prevencije” što potvrđuje kako je nužno provesti reforme od temelja do vrha.¹⁹ Francuska samim time mora poraditi i na pristupačnosti zdravstvenih ustanova u zabačenim dijelovima i smanjenjem troškova zdravstvenog sustava.

Dolaskom na vlast, Macronovi prvi potezi obuhvaćali su reforme socioekonomskih zakona, pa je tako jedan od prvi predsjednikovih poteza bio smanjenje stope poreza na dobit i smanjenje nameta za velike tvrtke kako bi prikazao Francusku prijateljski nastrojenu prema korporativnim divovima i naveo ih na ulaganje i otvaranje podružnica upravo u Francuskoj čime bi stvorio nova radna mjesta. Također je ukinuo takozvani porez na bogatstvo zbog čega je dobio nadimak „Jupiter” (u rimskoj mitologiji kralj bogova) kao optuženi da djeluje u korist isključivo bogatima što je suprotno s njegovom predsjedničkom kampanjom. Međutim, nakon njegovih poteza korporativni divovi poput IBM-a i Microsofta, proširili su svoju djelatnost u Francuskoj. Sljedeći je korak Macronu donio dodatno neslaganje stanovništva, naime suočio se sa SNCF-om (fr. Société nationale des chemin de fer français) – nacionalnim željeznicama, koje su imale enormne dugove tijekom godina zahvaljujući beneficijama koje su pružale svojim zaposlenicima: pružanje besplatnih karata članovima obitelji, besplatno zdravstveno osiguranje, subvencioniranje stanovanja zaposlenima i članovima obitelji zbog

¹⁸ En Marche. (2017.) *Notre projet économique : efficace, juste et crédible*. <https://en-marche.fr/articles/actualites/emmanuel-macron-notre-projet-economique-efficace-juste-et-credibile>

¹⁹ Agnew, H. (2018) *Emmanuel Macron Unveils Overhaul of Health Care System*. Financial Times <https://www.ft.com/content/932da972-bb41-11e8-8274-55b72926558f>

čega je tvrtka bilježila višegodišnje gubitke na kraju godine. Potez vođe stranke uzrokovao je štrajkove na području cijele države što je ometalo stanovnike u svakodnevnim aktivnostima, no s obzirom na malu podršku građana, brzo su završili te je pregovaranje predstavnika SNCF-a i Vlade urodilo plodom – dogovoreno je da će dosadašnji zaposlenici imati određene beneficije, u odnosu na novozaposlene kojima se one neće pružiti. Nije bilo potrebno dugo da nastane novi protest protiv reformi koje je provodio predsjednik. Budući da je u svrhu ekološke tranzicije nametnut porez na gorivo čime su se povećale cijene goriva, vozači kamiona započeli su štrajk protiv vladine odluke i zatražili smanjenje cijena goriva na što je vlada odgovorila negativno. Međutim, to nije spriječilo vozače da nastave sa štrajkovima u svim departmanima Republike Francuske te posebice na otoku La Reunion na kojem su zabilježeni nasilni protesti. S obzirom da vozači obično nose žute prsluke, tako je pokret nastao imenom „pokret žutih prsluka” (fr. *les gilets jaunes*) gdje su im se pridružili i ostali građani koji su izražavali određena nezadovoljstva.

2.7 Reakcija na COVID krizu

Kriza COVID-19 predstavlja ne samo problem za zdravstveni sustav već je i otvorila mnoge socioekonomske probleme od kojih valja nabrojati gubitak radnih mjesta, neisplaćene plaće, manjak socijalnih događanja koji su rezultirali psihičkim poteškoćama građana koji prirodno imaju ugrađenu želju i volju za komunikacijom. U svojem je dokumentu u kojem predstavlja mjere za izlazak iz krize prvenstveno naveo potrebu za povjerenjem u tijela koja donose odluke odnosno u premijera, ministra zdravstva i solidarnosti (fr. *Ministre de la Santé et des Solidarités*) samog sebe – predsjednika te znanstveni savjet. Također, navodi riječi hvale za one koji im pokušavaju omogućiti donekle normalan život i pružaju usluge zdravstvene skrbi, prehrambene usluge, one koji ih svakodnevno štite, prenose znanje, ali i obavljaju poslove prodaje i slično. Početne mjere bile su ne tako različite od svih ostalih mjera vlada Europske unije, uključivale su nošenje maske na zatvorenom, testiranje i obaveznu izolaciju pozitivnih slučajeva, ukidanje velikih događaja i slično. Kasnije vlada donosi dokument koji obuhvaća dvjestotinjak mjera podijeljenih na područja djelovanja.

Dakle, zdravstveni sustav trpi velike posljedice zbog velikog broja pacijenta nužne zdravstvene skrbi što vlada nastoji promijeniti investicijskim planom – u svrhu stvaranja

respiratora, medicinskih potrepština, lijekova i maski.²⁰ Pozvala je one učene u području zdravstvenih skrbi na pomoć u državnim institucijama bez obzira na visinu njihovog znanja (odnosi se na studente medicinskih smjerova, učenika zdravstvenih škola i slično). No, investicije nisu samo nužne u zdravstvenom sustavu već je i nužno zbrinjavanje građana, a posebice onih najosjetljivijih. Pruža se dodatna novčana pomoć djeci s poteškoćama, mladima manjih financijskih mogućnosti, ali i zdravstvenih radnicima zbog rizika koje svakodnevno trpe.

Ekonomija posebice stradala tijekom kriznih situacija te je tako nužno provesti određene mjere kako bi se smanjile posljedice u postcovid razdoblju. Tako su i donesene mjere potpore poduzetnicima kojima je omogućeno korištenje kredita sa smanjenim troškovima kamata te im je pruženo državno jamstvo u otplati kredita. Također im je dana mogućnost neplaćanja najma, plina i struje s obzirom da je većina objekata bila primorana zatvoriti vrata zbog karantene. Mjere donesene od strane vlade u svrhu strukturalnih promjena, odgođene su za vrijeme trajanja pandemije, a one ekološke potiču građane na provođenje mjera u svom domu s obzirom da ih nisu u mogućnosti provoditi izvan svog doma. Ostale mjere na području higijene jednake su kao u drugim državama Europske unije te uključuju dezinfekcije prostora, osiguranje dezinfekcijskog gela na svim ulazima i sl. Francusko-njemačka inicijativa stvaranja Europe koja zajednički donosi mjere urodila je plodom, uzevši u obzir da obje države doniraju potrepštine Italiji koja se sa zdravstvenom krizom jedva bori. No, i sama Europska komisija šalje medicinske materijale državama manjih mogućnosti.

Francuska je prvo zatvaranje (eng. *lockdown*) iskusila već u ožujku 2020. godine kada je vlada zajedno sa znanstvenim savjetom odlučila kako je to najbolja opcija te su stoga Francuzi 17. ožujka ušli u prvo zatvaranje koje je trajalo do 10. svibnja. Drugi je val rezultirao na jesen kada je vlada bila nužna donijeti odluku o ponovnom zatvaranju te se ono dogodilo 30. listopada i trajalo do 15. prosinca. Razina cijepljenosti drugom dozom trenutno broji sedamdeset i pet posto populacije.²¹ No, postoje i oni nezadovoljni odlukama, posebice onom od potvrde o preboljenju ili cijepljenju protiv virusa, zbog čega Francuska broji mnoge prosvjede koji traju već nekoliko tjedana. Naime, na području Republike Francuske potrebno je priložiti dokument koji potvrđuje preboljenje virusa, cijepljenje dvjema dozama odobrenog

²⁰ En Marche. (2020.) *Les mesures pour faire face ensemble à la crise*. https://storage.googleapis.com/en-marche-prod/LaREM_Mesures_Covid19.pdf

²¹ Statista. (2021.) *Proportion de personnes ayant reçu au moins une dose contre la Covid-19 en France au 25 octobre 2021, par région*. <https://fr.statista.com/statistiques/1195672/vaccination-totale-covid-19-france/>

cjepiva na području Europske unije ili potvrdu o negativnom PCR testu kako biste mogli posjetiti restorane, institucije, koncerte i drugo. Trenutne mjere na francuskom području uključuju nošenje maske u svim objektima te tijekom nastave za djelatnike, kao i za učenike, nošenje COVID potvrde čak i za one od dvanaest do sedamnaest godina, cijepljenje dostupno svima te treća doza za one najosjetljivije poput onkoloških bolesnika te zabrana ulaska u objekte bez potvrde (uključuje i kina, transporte dužih relacija).

3. EMMANUEL MACRON

Nekadašnji ministar gospodarstva (fr. *Ministre de l'économie*) pod predsjedništvom François Hollandu, sada osmi predsjednik Pete Francuske Republike nadimka „Le Kid”, predstavlja se, kako sam navodi, „ni ljevicom, ni desnicom”.²² Njegova je kandidatura predstavljala tri stupa na kojima se temeljila cijela kampanja: modernizacija Francuske koja bi potaknula Europu ka ujedinjenju te stvorila veliku silu u multipolarnom svijetu. Macron gleda na Europsku uniju kao na jedno od najvećih uspjeha na području političke kooperacije, s obzirom na burnu prošlost na teritoriju Europe koja je bila bojište dva svjetska rata. Smatra da se budućnost treba temeljiti na miru i blagostanju te aktivno predstavlja Francusku kao začetnika nove ere Europske unije. Uzimajući u obzir da Francuska bilježi snažnu ulogu u Vijeću sigurnosti NATO saveza kao stalna članica, suosnivačica Europske unije i Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (eng. *OECD*), promjena državnika uvelike utječe na njenu budućnost unutar istih.

3.1 Dolazak na vlast: Predsjednički izbori 2017.

Macronova se kampanja za predsjedničke izbora 2017. godine temeljila na progresivnim, proeuropskim, liberalnim idejama koje nastoje stvoriti „novu Francusku” koja mladima nudi prosperitet i priliku za ugodan život koje dosada nisu imali uzmemo li u obzir činjenicu da je Francuska pri njegovom dolasku na vlast bilježila javni dug u iznosu od približno sto posto BDP-a te šest milijuna nezaposlenih.²³

Svoj je program predstavio na šest stupova od kojih najvažniji predstavlja obrazovanje i kulturu. Prema istraživanjima OECD-a 2018. godine, Francuska investira godišnje više od pet posto BDP-a u obrazovanje što ju pozicionira pri vrh ljestvice na svjetskoj razini.²⁴ Macron naime vjeruje kako je reforma obrazovanja najveće oružje u borbi protiv siromaštva kako bi slogan „Sloboda, jednakost i bratstvo” (fr. Liberté, Égalité, Fraternité) zaista imao smisla. „Od vrtića do fakulteta, promijenit ćemo sve” naveo je Macron.²⁵ Zabrana upotrebe mobilnih telefona na

²² Emmanuel Macron, *ovni politique "ni de droite ni de gauche"* (2017.) Le Point: Pariz. https://www.lepoint.fr/societe/emmanuel-macron-ovni-politique-ni-de-droite-ni-de-gauche-23-04-2017-2121814_23.php

²³ Ministère de l'économie des finances et de la relance. (2018.) *Le déficit public sous la barre des 3% en 2017*. <https://www.economie.gouv.fr/deficit-public-sous-3-pour-cent-en-2017#>

²⁴(2020.) *Les champions des dépenses d'éducation dans l'OCDE*. Statista. <https://fr.statista.com/infographie/15455/depenses-education-par-rapport-au-pib-pays-ocde/>

²⁵ Melander, I. (2018.) *No kid left behind*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/us-france-reforms-education-idUSKBN1JV0MM>

teritoriju škole na razini osnovne i srednje škole, smanjenje razreda kako bi se omogućila pristupačnija individualna nastava, omogućavanje dvojezičnih programa, transparentnost troškova obrazovnih institucija, otvaranje knjižnica tijekom vikenda i u večernjim terminima samo su neke od izbornih obećanja koje je izdao Macron.²⁶

Drugi se stup temelji na socijalnom aspektu odnosno izmjeni zakona o radu i omogućavanju boljih uvjeta rada što je nužno s obzirom na nezaposlenost u iznosu od devet posto prema istraživanju 2017. godine.²⁷ Mjere na području zaposlenosti koje uključuje ovaj program je poboljšavanje kupovne moći zaposlenih, smanjenje iznosa doprinosa, osposobljavanje mladih u kategoriji nekvalificiranih no i usmjeravanje istih ka traženju perspektive budućnosti i traženja posla. Macronov se program također dotiče poljoprivrednika kojima obećava prosperitetnu budućnost temeljenu na zaradi od vlastite proizvodnje, a ne državne pomoći te pomoć u modernizaciji istih.

Moderna ekonomija temeljena na razvoju i inovativnosti predstavlja treći stup Macronovog programa koji objedinjuje investicije u iznosu od pedeset milijardi eura koji će financirati ekološku tranziciju, digitalizaciju javnih poslova i urbane poslove. Energetska obnova postojećih građevina, smanjenje onečišćenja i zagađenja subvencioniranjem dijela iznosa kupovine automobila u korist ekologije te poticanje korištenja proizvoda ekološkog i bio uzgoja u državnim institucijama neke su od točaka programa.²⁸

Ulaganjem dodatnih dva posto BDP-a u obranu nastoji modernizirati zrakoplove, vojna oklopna vozila i mornaricu te omogućiti otvaranje novih radnih mjesta zanimanja koje služe u svrhu zaštite građana, no i stvaranje novih mjesta za zatvorenike u kaznionicama. No jedna od prvih točaka koje se dotiču Europske unije odnose se na stvaranje jedinice za zaštitu granica EU.²⁹

Macronov se program dotiče i stvaranja demokracije veće razine (fr. *Democratie renouée*) koja bi pružila veći izvor jednakosti i osjećaja pripadnosti pa tako navodi mjere poput ograničavanja ponavljanog mandata, ograničavanja rada partnera zastupnika na određenim pozicijama te simultanog rada zastupnika kako bi se spriječili sukobi interesa no i naglašava uključivanje građana u odluke kako bi demokracija zaista bila demokracija. S obzirom da Francuska broji

²⁶ Macron, E. (2017.) *Programme*. En Marche: Pariz.

²⁷ (2018.) *Activité, emploi et chômage en 2017 et en séries longues*. Institut national de la statistique et des études économiques. <https://www.insee.fr/fr/statistiques/3595056?sommaire=3541412>

²⁸ Macron, E. (2017.) *Programme*. En Marche: Pariz. <https://storage.googleapis.com/en-marche-fr/COMMUNICATION/Programme-Emmanuel-Macron.pdf>

²⁹ Macron, E. (2017.) *Programme*. En Marche: Pariz <https://storage.googleapis.com/en-marche-fr/COMMUNICATION/Programme-Emmanuel-Macron.pdf>

mnoge prekomorske teritorije te bivše kolonije, važnost se stoga pridodaje odnosu s prekomorskim departmanima i teritorijima kolokvijalno nazvanima „DOM-TOM” koji imaju jednaki status kao i kontinentalni dijelovi Francuske. Međutim zbog svoje lokacije imaju problem, posebice studenti i zaposleni koji rade na kontinentalnim područjima te stoga Macron u svojoj kampanji obećava financiranje dijela avionskih karata za stanovnike prekomorskih teritorija, ali i stvaranje smještaja za iste sa smanjenim porezom na stanovanje s obzirom da sve više Francuza iseljava (odnosi se na radnu klasu) zbog nemogućnosti plaćanja visokih poreza državi.

„S obzirom da su Sjedinjene Američke Države vođene od strane privatnog sektora, s pozamašnom pomoći vlade na području vojnih istraživanja. Kina koja drži neizmjereno veliko tržište te je vođena od strane vlade, moramo naći drugačiji put s obzirom da imamo kvalitetne ljude, kvalitetno obrazovanje i kvalitetne namjere“ rekao je Macron u razgovoru s Drozdiakom gdje se izjasnio kako Francuska mora biti predvodnica tehnologije budućnosti i služiti kao primjer ostatku Europske unije.³⁰ Kao proeuropski nastrojen kandidat, želi osvajanjem mandata u Republici Francuskoj kroz eurointegracije djelovati ka napretku i stvaranju suverene, demokratske i ujedinjene Europe koja se odlikuje kao velika ekonomska sila rame uz rame SAD-u i Kini te štiti svoje građane i pruža im kvalitetne životne uvjete te posebice studentima za koje se uvelike bori kroz program ERASMUS-a.

Francuska se Republika odlikuje dvokružnim izbornim sustavom koji se sastoji od prvog kruga u kojem dva kandidata s najvećim brojem glasova prolaze u drugi izborni krug ukoliko nijedno od njih ne broji većinu u glasovima. Macron je svojom kandidaturom na izborima 2017. godine predstavljao stranku La République En Marche koju je i sam stvorio u travnju 2016. godine uz pomoć savjetnika Isamela Emeliena. Naime, Macron je stranku stvorio s ciljem kandidature na predsjedničkim izborima kako bi prikupio novac za kandidaturu te je stranku nazvao prema inicijalima svog imena. Otpočetak ju karakterizira kao progresivnu, liberalnu, proeuropsku stranku čije je stranačke pripadnike prikupio većinskim dijelom iz redova civila te onih koji nisu imali više mandata kao zastupnici. Također, stranka nije ustupala mjesta onima koji su bili sudski gonjeni s obzirom da je promovirala smanjenje sukoba interesa te je veliki broj mjesta ustupila ženama. S obzirom da se francusko stranačje uvelike povezuje s ličnosti na čelu, prva je asocijacija na stranku En Marche bio upravo Emmanuel Macron. S druge strane, na izborima mu je konkurirala Marine Le Pen, već iskusna u kandidaturama na predsjedničkim izborima s

³⁰ Drozdiak, W. (2020.) *The last President of Europe*. PublicAffairs: New York.

obzirom da je na izborima bila 2012. te 2017. godine, no i kao kćer utjecajnog francuskog političara Jean-Marie Le Pena koji je na izborima sudjelovao 1988., 1995., 2002. te 2007. godine brojala je mnoga iskustva u predsjedničkim kampanjama s obzirom da je otpočetak svoje karijere stajala uz oca. Dakle, Nacionalni front kao stranka prvenstveno aludira na obitelj Le Pen čija se stranka bori protiv imigracija, zalaže se za izlazak iz Schengen prostora i veću autonomiju Francuske van Europske unije uključujući i izlazak iz Eurozone, promovira korištenje nuklearnih elektrana te se protivi istospolnim brakovima u odnosu na Macronov En Marche koji se zalaže za određeni tip migracija, proeuropski je nastrojen promovirajući Francusku kao novog vođu u stvaranju nove Europe te je za zelenu energiju i liberalne ideje. Dakle, karakterizirana je kao krajnja desnica potpuno različitog razmišljanja u odnosu na liberalni En Marche, što ukazuje na sasvim različiti tip glasača. Međutim, postoje i ideje istog razmišljanja kao što su stvaranje većeg broja mjesta u kaznionicama i zaštita životinja koje se čine irelevantne s obzirom na smjernice veće važnosti kao što je izlazak iz integracija uključujući i NATO-a za koje se bori Nacionalni front i Marine Le Pen.³¹

Iz drugih velikih stranaka kao što je Socijalistička partija dolazi Benoît Hamon čija ličnost nije bila dovoljno velika kako bi prošao u drugi krug (s obzirom da Francuzi uvelike povezuju čelo stranke s jačinom stranke) te François Fillon koji je predstavljao Demokrate te je vršio funkcije ministra obrazovanja i istraživanja (fr. *Ministre de l'Enseignement supérieur et de la Recherche*), zatim ministra informacijskih znanosti i pošte (fr. *Ministre des Technologies de l'information et de la Poste*) potom izaslanika ministra za telekomunikacije (fr. *Ministre délégué chargé de la Poste, des Télécommunications et de l'Espace*), kasnije ministra socijalne politike, rada i solidarnosti (fr. *Ministre des Affaires sociales, du Travail et de la Solidarité*) te ponovno izabranog ministra obrazovanja i istraživanja (fr. *Ministre de l'Éducation nationale, de l'Enseignement supérieur et de la Recherche*) prije nego je zasjeo na petogodišnju poziciju predsjednika vlade pod predsjedništvom Nicolasa Sarkozyja. No, bez obzira na funkcije koje je obnašao i karijeru koju je stvorio tijekom svojeg političkog angažmana, afera i malverzacija s novcem povezanih s njegovom suprugom upravo prije izbora 2017. godine u kojem su dokazani transferi novca u iznosu od pola milijuna eura tijekom obnašanja funkcija ministra, Fillon je na izborima pao izgubivši od Le Pen za nešto više od jedan posto.³² No, vodećeg

³¹ Le Monde. (2021.) Du FN de 2007 au RN de 2022, ce qui perdure et ce qui a changé dans le programme de l'extrême droite. https://www.lemonde.fr/les-decodeurs/article/2021/06/03/du-fn-de-2007-au-rn-de-2022-ce-qui-perdure-et-ce-qui-a-change-dans-le-programme-de-l-extreme-droite_6082676_4355770.html

³² Vie publique (2019.) Élection présidentielle 2017 : résultats des deux tours. <https://www.vie-publique.fr/eclairage/23919-election-presidentielle-2017-resultats-des-deux-tours>

kandidata Macrona s dvadeset i četiri posto u prvom krugu odvelo je u drugi te Marine Le Pen s nešto više od dvadeset i jedan posto.

U drugom je krugu Macron odnio pobjedu u većini departmana kao što je vidljivo na slici ispod. Marine Le Pen većinu ima samo u pokrajini Haute-de-France

Slika br. 2 Rasprostranjenost glasova predsjedničkih izbora 2017. godine³³

Naime, Emmanuel Macron pobijedio je svoju protivnicu sa šezdeset i šest posto glasova u odnosu na njenih trideset i četiri. Le Pen bilježi treći poraz na predsjedničkim izborima nakon kojih uviđa potrebu za unutarstranačkom promjenom, dok Macron svojom prvom kandidaturom odnosi pobjedu.

³³ Le Monde (2017.) *Présidentielle 2017*. <https://www.lemonde.fr/data/france/presidentielle-2017/>

3.2 Autobiografsko djelo *Révolution*

Osnivač stranke En Marche napisao je 2016. godine knjigu *Revolucija* koja je odmah iste godine bila najprodavanija knjiga u Francuskoj. Svi su Francuzi požurili nabaviti primjerak kako bi dobili uvid u njegove ideje. U početku knjige predsjednik govori o svom podrijetlu i obitelji koja ga je oblikovala u osobu koja je danas. Iako je izvorno zaljubljenik u literaturu, jezik i kazalište završio je studij javnih poslova i postdiplomski iz filozofije. Radio je nekoliko godina kao investicijski bankar no dao je otkaz u želji da radi za državu. „Htio sam se uključiti, kako bih pokazao našu snagu i veličinu te ono što smatram da je moguće učiniti s našom državom” rekao je u svojoj knjizi.³⁴ Dio svoje biografije posvećuje kritici današnje vlasti (ne spominje osobe izravno) i smatra ju odgovornom za stanje u državi koje se odlikuje velikim socijalnim nejednakostima i kaskanjem zbog kojeg globalizacija ima sve više negativnih posljedica na stanovništvo, ali i državu. Predstavlja svoje ideje koje bi trebale oživiti francusko stanovništvo, za koje smatra da se oduvijek odlikovalo veličinom i posebnosću.

3.3 Analiza osobnih uvjerenja

Emmanuel Macron u svojoj knjizi navodi svoja razmišljanja o Francuzima kao narodu. Smatra kako su kroz povijest oduvijek bili veliki narod te se odlikuju mnogim velikim državicima i generalima kao što je bio Charles de Gaulle koji je uspostavio posljednju, Petu Republiku. No smatra kako je Francuska, otkako je u mogućnosti slušati i razumjeti politički svijet, u krizama. Sve se te krize odnose na stagnaciju jer smatra kako cijeli svijet napreduje, a samo države ostaju jednake. Naime, globalizacija je prema Macronu donijela mnoga zla zbog činjenice da se države istoj nisu prilagodile zbog čega njihov narod pati. S druge strane, ima mnoge prednosti. Naime mnogi Francuzi zaposleni su u međunarodnim kompanijama dok država jača svoju ekonomiju oporezujući te iste kompanije. No, postoje mnogi kojima je globalizacija štetila zbog velikih kompanija koje su uvozom zasjenile male poduzetnike, a država ih u tome nije zaštitila. Velike su fluktuacije u cijenama, a i sve su veći svakodnevni troškovi i porezi. Zahvaljujući globalizaciji, digitalizaciji i internetu, sve je više usluga dostupno iz udobnosti vlastitoga doma, pa tako mnogi stanovnici koriste aplikacije za plaćanje računa, naručivanje obroka i bilo kakvih potrepština što dovodi do zamjenjivanja ljudske radne snage internetom i robotizacijom. Sve je više radnih mjesta moguće zamijeniti

³⁴ Emmanuel Macron. (2016.) *Révolution*. XO Editions: Pariz.

na taj način što bi ujedno i smanjilo troškove, ubrzalo proces i povećalo učinak, a to će najviše naštetiti nižim slojevima čiji se poslovi mogu zamijeniti. Takve inovacije u potpunosti mijenjaju način života, ali za takve se Macron ne zalaže. Smatra kako je internet omogućio korisnicima da imaju uvid u živote drugih ljudi zbog kojih se oni sami ne osjećaju sigurno i zadovoljno, dolazi do mnogih netrpeljivosti i nezadovoljstva na temelju načina života i socijalnih nejednakosti zbog kojeg dolazi do sukoba i incidenata. Potrebno je stoga usmjeriti digitalizaciju u pravom smjeru i omogućiti transformaciju ekonomije, društva i svih sfera koje će čovjeku olakšati djelovanje. Mnogo je rizika s kojim se danas susrećemo, a za njih smo sami odgovorni, stoga treba preuzeti odgovornost za vlastita djela i zajednički djelovati ka ostvarenju ciljeva. Iako danas za mnoge možda zvuči kao poštapalica, samo brigom o okolišu možemo spriječiti daljnje klimatske promjene koje su rezultirale istrebljenjem mnogih vrsta flore i faune, sušama, klimatskim katastrofama i ostalim koje su uzrokovale klimatske migracije. Traženjem novih područja naseljavanja dolazi do geopolitičkog rizika miješanja raznih kultura i religija zbog kojih dolazi do ratova. Prema mišljenju mnogih, države više nisu u opasnosti sukoba jedne s drugima već u riziku od terorizma koji je prije svega nepredvidiv i unosi veliki strah stanovništvu. Kao što je već poznato, Francuska je bila žrtva mnogih terorističkih napada u posljednjih nekoliko godina koji su uzrokovali bojaznost ne samo stanovništva već i turista. „Više smo žrtve svoje stagnacije, nego svojih neprijatelja”³⁵ rekao je Macron u želji da pobudi stanovništvo i javne vlasti da donesu reforme na državnoj razini. Kritizirao je vlasti koje tijekom godina nisu donijele nijedan zakon koji bi zaštitio stanovništvo i smanjio socijalne nejednakosti koje su vrlo vidljive, usporedimo li ruralne dijelove Francuske i veće, razvijenije gradove. Francuska broji mnoge strance, studente na razmjenama u sklopu programa ERASMUS, nezaposleno mlado stanovništvo, samohrane roditelje, podstanare koji su posljedica neadekvatne politike koja sprječava socijalnu koheziju. Kritizira da Francuzi stagniraju zbog sustava te navodi: „Naš sustav onemogućio je težnju ka jednakošću. Unatoč tome da smo proizvodili više no što je trebalo, trošili smo više, zbog čega smo paralizirani, a zatim smo sa sobom povukli i cijelo društvo.”³⁶ Politika uvijek brani ideju o slobodi, bratstvu i jednakosti, a svakodnevno bilježi mnoge socijalne nejednakosti što nije sukladno sloganu koji koriste. Ljevica i desnica donose mnoge zakone sukladno svome vjerovanju, no jednakost ne predstavlja zakone već pružanje jednakih resursa svima, kao i u školstvu tako i na poslu. Kada bi svatko imao isti početak, pitanje je bi li doista uspjeli odnosno pali. Centralizirani model odlučivanja kojeg Francuzi imaju sada, onemogućava uvid

³⁵ Emmanuel Macron. (2016.) *Révolution*. XO Editions: Pariz.

³⁶ Emmanuel Macron. (2016.) *Révolution*. XO Editions: Pariz.

u situacije u marginaliziranim područjima zbog čega je potrebno ostvariti kontakte s ruralnim sredinama kako bi donošenje zakona bilo u skladu sa svima, ne isključivo onima koji su dio velegrada. To je također jedan od uzoraka sprječavanja socijalne kohezije.

Svakako je nužna industrijalizacija države koja će omogućiti više radnih mjesta, ali i smanjiti svakodnevni uvoz resursa zbog koje Francuska bilježi sve veće troškove. Naime, bilježi se sve veća javna potrošnja posebice zbog pružanja socijalnih pomoći, a ne djeluje se izravno ka problemu postojanja potrebe za socijalnim pomoćima. Emmanuel Macron smatra kako država trenutno probleme samo pokušava zaliječiti umjesto da provede mnoge socioekonomske reforme, koje bi u početku bile žustre, ali efikasne. Strukturne su promjene nužne Republici kako bi napredovala i djelovala u skladu s globalizacijom.

Ekonomija je jedno od područja za koje Macron tvrdi da su reforme nužne, a temeljila bi se na smanjenju javnog trošenja i na investiranju. Investiranje dakako mora biti prvenstveno u ljudski potencijal koji je temelj znanja i istraživanja jer je sam čovjek izvor inovacija. No sam proces je veoma dug i kompleksan te treba imati strpljenja za ostvarenje napretka. Investiranje u ekološku tranziciju zajamčiti će kvalitetan život budućih naraštaja, a država sama mora započeti proces tranzicije energetskim certificiranjem objekata, prelaskom na obnovljive izvore energije, osiguravanjem transporta manje razine onečišćenja. „Francuska posjeduje sve adute da postane globalni lider u ekološkim inovacijama” tvrdi Macron u svome djelu.³⁷ Ideje prelaska na zelenu energiju podupire i kasnije tijekom svog mandata te želi Francusku učiniti predvodnicom u Uniji stvarajući pozitivan primjer, pa tako nastoji prilagoditi javni prijevoz i poljoprivredu koja bi prije svega postala ekološka i dostupna svima.

Digitalizacija bi Francusku podigla na globalne standarde te postavila konkurentnom ostalim državama kao što je Njemačka koja, iako je robotizirala većinu svojih tvornica, nikako joj se nije smanjio postotak zaposlenih, nego se naprotiv povećao. No problematika leži u tome da francuske vlasti često donose promjene zakona zbog kojih poduzetnicima manjka sigurnost i stabilnosti jer nije moguće strateški planirati i predvidjeti svoje investicije zbog potencijalnog manjka novca u budućnosti – to se posebice odnosi na poljoprivrednike. Država je dužna pružiti im sigurnost i stabilnost jer upravo oni stanovnicima države pružaju ono esencijalno – hranu. Macronova se kritika nastavlja na području školstva, posebice u osnovnoškolsko obrazovanje u koje Francuska ulaže manje od država u razvoju. Želio bi francuski obrazovni sustav prilagoditi nalik anglo-saksonskom sa stalnim pristupom knjižnicama, boljim uvjetima

³⁷ Emmanuel Macron. (2016.) *Révolution*. XO Editions: Pariz.

rada za profesore, posebice većim plaćama i stipendiranjem onih s manjim financijskim sredstvima. Potrebno je dati veću razinu samostalnosti u odlučivanju obrazovnim ustanovama i dakako profesorima. S obzirom da učenici u dobi kada još nisu sposobni samostalno donositi odluke, to upravo moraju i učiniti te odrediti smjer u kojem će se kretati, treba ponuditi adolescentima savjetovanja i radionice koje će im prikazati njihove mogućnosti u budućnosti, smatra Macron. Reforma školstva nužna je s obzirom da promjena nije bilo već godinama, a globalizacija svakim danom donosi promjene. E-učenje (eng. e-learning) jedno je od načina učenja koje podupire jer je sve više Francuza koji studiraju u drugim državama iz udobnosti svoga doma. Upravo to treba pružiti i drugima, da oni iz malih sredina imaju uz manje troškove, priliku studirati na velikim sveučilištima. Naime, Emmanuel Macron zalaže se za one koji nisu dovoljno utjecajni da bi imali pravo glasa: studenti, mladi, nezaposleni te onim loših financijskih i imovinskih mogućnosti. Tako i svoju stranku kasnije u sklopu kampanje, obasipa mnogim socioekonomskim reformama. Reforme zakona o radu područje su s kojim se predsjednici Republike Francuske nisu usudili suočiti zbog njegove složenosti. Ugovori o radu na određeno, točnije na manje od mjesec dana, karakteristični su za Francusku s obzirom da je proces davanja otkaza vrlo dug i neučinkovit te se na taj način poslodavci pokušavaju zaštititi. S druge strane, postoji veliki broj ljudi nezaposlenih u svojoj branši zbog činjenice da postoji neopravdano veliki broj mjesta za kvalifikaciju za određene profesije, dok tržište rada to ne dopušta. „Mišljenja sam da politika mora osigurati kadar koji će omogućiti svakome i svakoj da nađe svoj put, da postane vladar svoje sudbine, da koristi svoju slobodu i da može odabrati svoj život” dio je govora Emmanuela Macrona u poglavlju „Mogućnost življenja od svoga rada” u svojoj biografiji.³⁸ Cijelo je poglavlje posvetio kritici dosadašnje politike i nepoštivanja društva nižeg socijalnog sloja s obzirom da im nisu osigurani ni osnovni uvjeti života. Država se dosada nije brinula za konkurentnost tržišta, odnosno da manji stradaju u susretu s velikim divovima koji imaju dovoljno kapitala kako bi ih se riješili. Sve je veći uvoz te je takva roba i povoljnija, a oni manji nisu u mogućnosti ni prilagoditi se tržištu zbog stalnih promjena okolnosti i niza zakona koji se učestalo mijenjaju. Država mora biti potpora vlastitim poljoprivrednicima jer je upravo Francuska otpočetak svog bivanja bila agrarna država. No nisu samo poljoprivrednici ti koji su stradali od posljedica loše politike, postoji dva milijuna mladih koji su nezaposleni i bez kvalifikacije. Rezultat je to loših odluka na području obrazovanja i tržišta rada zbog čega ispaštaju oni najranjiviji. Zakoni nerijetko pogoduju onima koji su zaštićeni te imaju mogućnosti da su, iako izgube posao, osigurani.

³⁸ Emmanuel Macron. (2016.) *Révolution*. Xo Editions:Pariz.

Sve je veći broj slučajeva otvaranja vlastitog poduzeća, što iako nije loše, završava sve manjim brojem zaposlenih u poduzeću jer je lakše naći klijenta za suradnju nego poslodavca. Današnje tzv. samostalno pružanje usluga uvelike je popularno među mladima zbog fleksibilnosti radnog vremena te nema obaveze slušanja autoriteta. No, upravo ti većinom nemaju mogućnost kreditne sposobnosti, stabilnosti i osiguranja budućnosti. Time se dotičemo i činjenice da masovno ne postoji zdravstveno i mirovinsko osiguranje, čije su kotizacije trenutno prevelike da bi poslodavci i samozaposleni bili u mogućnosti pružiti zaposlenima i sebi odgovarajuće plaće i plaćati doprinose. Takva kritika dovodi do rješenja za koje Macron misli da su odgovarajuće. Dakle, nije svako područje rada jednako, pa bi tako i zakon o radu za svaku branšu trebao biti odgovarajući. Ne govori se ovdje o složenosti stvaranja na stotine zakona, već o sitnim prilagodbama zakona poput odlaska u mirovnu sukladno struci. Nije svako zanimanje ograničeno na broj šezdeset jer svako zanimanje ne zahtijeva istu fizičku ili psihičku spremu. Nužno se pozabaviti problemima jednakosti muškaraca i žena, minimalnom plaćom, maksimalnim brojem sati i slično. „Ne mislim da bismo mogli uspjeti u globalizaciji s tako krutim pravilima i povremeno potpuno neprilagođenim vremenom” potvrđuje činjenicu da se dosadašnji predsjednici zakonom o radu nisu ni bavili te zato datiraju iz davnih dana.³⁹ No, iako zakoni o radu moraju štiti zaposlene i poslodavce, ne treba donositi zakone koji obećavaju previše. Država ne može pružiti sigurnost zaposlenja u vrijeme kada globalizacija donosi svakodnevne promjene, posebice u vrijeme napredne robotizacije. No, „može pružiti mogućnost prekvalificiranja i zaštititi ih pri gubitku posla”.⁴⁰

Ono što je u današnje vrijeme poželjno je međusobna solidarnost. Mnogo je onih koji su socijalno determinirani uslijed životnih okolnosti. Zbog toga je solidarnost korisna jer u Francuskoj trenutno broji skoro devet milijuna ljudi koji žive u siromaštvu. Je li to rezultat velikog broja useljenika iz nekadašnjih kolonija ili prekomorskih teritorija, Macron u to ne ulazi. Postoji veliki broj ljudi koji zbog svojih nedostataka nisu u mogućnosti sudjelovati na tržištu rada zbog osuda okoline o njihovoj nesposobnosti. Ujedno, postoji diskriminacija žena na mnogim poljima posebno u poslovnom svijetu, što rezultira plaćom manjom za otprilike deset posto u odnosu na muškarca na istom radnom mjestu u istom poduzeću. Također, sedamdeset i osam posto žena sklapa ugovore o radu na određeno. No takve diskriminacije trpe se i na temelju podrijetla odnosno etniciteta. Poznato je da Francuska broji mnoge narode

³⁹ Emmanuel Macron. (2016.) *Révolution*. XO Editions: Pariz.

⁴⁰ Emmanuel Macron. (2016.) *Révolution*. XO Editions: Pariz.

s afričkih područja te time postoje i mnogi rasistički ispadi i socijalne nejednakosti prema istima. No nije diskriminacija samo na temelju rase, već i religije koje ima jako puno s obzirom na broj imigranata koje je Francuska primila tijekom migrantskih valova. Nužno je pružiti jednake zdravstvene usluge neovisno o financijskom stanju, rasi ili religiji. Ako država nije primorana pružati zdravstvenu skrb, treba se pozabaviti prevencijom, pa tako i Macron potiče na prevenciju razvoja bolesti raka, ciroze i ostalih. Sve se to postiže edukacijom ljudi i pružanja adekvatnih uvjeta života poput ekološke hrane poznatog podrijetla, čistog zraka smanjenjem izvora onečišćenja i ostalo. Sve se to veže jedno na drugo, ekološka tranzicija dovodi do boljih uvjeta života pa tako i pružanja kvalitetnijih zdravstvenih usluga uslijed manjeg broja korisnika te se tako i stvaraju bolji uvjeti rada zaposlenima u zdravstvenom sektoru što rezultira boljim i sretnijim stanovništvom. Sve je to lako u teoriji, međutim složenost leži u tome da mnogi ne razumiju proces uvođenja reformi te vrijeme potrebno kako bi one imale rezultata. Zato se često stanovništvo žali na donošenje neprimjerenih zakona, dok je nužno stanovništvo educirati o posljedicama tih zakona i o vremenu koje je potrebno kako bi ti isti zakoni imali rezultata. Međutim, zakoni se pretežno donose na temelju rezultata metropola kojih Francuska ima više, no zaboravlja se ruralni dio koji nije pretjerano sukladan s ostatkom. Veći broj ljudi nižih financijskih sredstava, manja razvijenost, niži BDP te sve veći broj iseljenika karakterističan je za ruralni dio. Osvrnemo li se samo na razne četvrti Pariza, vidljivo je kako postoje razni tipovi gradskih četvrti koje se sastoje od različitih grupa stanovnika. Tako postoje mnoge četvrti karakteristične za određene nacionalnosti i rase čime dolazi do izoliranja istih s obzirom da odlaze u iste škole, radna mjesta, kreću se po istim četvrtima. Ono što Macron preporučuje je raznolikost. Naime, sama Europska unija promovira slogan – ujedinjeni u različitosti. Ukoliko bi stanovništvo u četvrtima bilo različito, svi bi bili integrirani u društvo jer postoje trenutno mnoge četvrti u kojima se zapravo ni ne govori službeni francuski jezik te se promoviraju različite ideologije. Smatra se kako upravo iz takvih marginaliziranih sredina potječu individualci koji promoviraju religijske ratove, no kako ne bismo odmah išli u ekstreme, jer su takvi stanovnici jednostavno socijalno određeni da ne uspiju u životu. Postoji li stanovnik koji ne govori službeni francuski, već inačicu francuskog te je podrijetlom iz jedne od afričkih država, upitno je hoće li s lakoćom pronaći posao i postati redovan član zajednice. Tako, ukoliko bi stanovništvo bilo raznoliko, došlo bi do prisilne integracije na način da bi svakodnevnom komunikacijom s izvornim Francuzima, stranci ili oni koji se tako osjećaju postali dio zajednice i nezamijećeno nastavili sa životom. No, time dolazi do problema naseljavanja s kojim Francuska ima velikih problema uzme li se u obzir činjenica da je u posljednjih osam godina došlo do podizanja cijena stanova za sto i

pedeset posto. Potražnja je veća od ponude, što podiže cijene i to je osnova ekonomije. Sve je veća potražnja za stanovanjem na području Pariza i Azurne obale, dok je sve veća nezainteresiranost za periferiju koja broji sve više nenaseljenih područja. Kako mladi odlaze prema većim gradovima, tako dolazi do zatvaranja objekata i transportnih linija čime ujedno dolazi i do gubljenja poslova već zaposlenog stanovništva. Macron i za to ima rješenje, pa navodi turizam i promoviranje lokalnih proizvoda stvaranjem selskog turizma kao rješenja problema za ruralne dijelove Francuske. Ukoliko bi došlo do veće posjećenosti tih istih područja, možda bi i došlo do želje za ulaganjem u ista. No nisu samo ruralna područja oštećena svakodnevnim emigracijama, već i zakonima donesenim iz središta koji često nisu prilagođeni njihovim uvjetima. „Država mora biti sposobna decentralizirati, dekoncentrirati, stvarati nova partnerstva s teritorijima te razvijati politike koje su njima primjenjive” s obzirom da broje mnogo prekomorskih departmana i otočja koji nisu nužno slični područjima kontinentalne Francuske.⁴¹

U svojoj knjizi Macron izravno objavljuje neprijateljstvo Islamskoj državi. Moguće zbog brojnih napada koje su Francuzi iskusili samo od 2015. godine te poziva na oprez. Svjestan je straha među stanovništvom te poziva na borbu protiv istih, u redovima same Francuske i inozemstvu. Čini se da je predsjedniku dozlogrdilo u miru trpjeti napade i čekati nove te potiče na traženje krivaca među svojim redovima. Prema Nacionalnom institutu za statistiku i ekonomske studije, u Francuskoj 2020. godine živi skoro sedam milijuna imigranata koji čine deset posto stanovništva. Nešto manje od četrdeset posto ih je dobilo francusko državljanstvo, što znači da ostalih šezdeset nije kompetentno i nije ispunilo zahtijevane uvjete. Većina ih dolazi iz afričkih zemalja odnosno bivših francuskih kolonija, no čak četiri posto ih je s područja Turske.⁴² Što je veći broj neintegriranih stranaca, to je veća netrpeljivost stanovništva prema istima. Stoga dolazi do marginaliziranja imigranata na određena područja grada zbog čega dolazi do promicanja ideologije i kulture njihovih nacionalnosti i vjerovanja, što prema Macronu rezultira fanatičkim idejama i kasnije opasnostima. „U našoj državi, svatko je slobodan i mora ostati slobodan vjerovati ili ne vjerovati. Svatko je slobodan prakticirati ili ne prakticirati vjeru, na razini na kojoj sam/a želi u svome srcu. Sekularizam je sloboda.” Macronova je poruka, no naglašava potrebu pružanja vjernicima mjesta i prilike za obred kako bi dostojno prakticirali vjeru.⁴³ Smatra kako je transparentnost ključna u sprječavanju stvaranja iskrivljenih ideologija sa svrhom religijskog ratovanja. Francuska

⁴¹ Emmanuel Macron. (2016.) *Révolution*. XO Editions: Pariz.

⁴² Insee. (2021.) L'essentiel sur... les immigrés et les étrangers. <https://www.insee.fr/fr/statistiques/3633212>

⁴³ Emmanuel Macron. (2016.) *Révolution*. XO Editions: Pariz.

trenutno drži vrlo zahvalnu poziciju jer je sposobna pregovarati sa svima te nema otvorenih neprijateljstava. Od odlaska Velike Britanije iz Europske unije, jedina je članica Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda koja je ujedno i članica EU što znači da ima ulogu predstavništva Unije na globalnoj sceni. Pri kraju svog djela iznosi mišljenja o odnosima s državama te tako navodi potrebu za ekonomskom i političkom suradnjom s Katarom i Saudijskom Arabijom kako bi pozitivno utjecale na susjedne države i stvorile stabilnost okruženja. Isto govori i za Izrael, za koji se zalaže ekonomski, ali ne podržava nesuglasice s Palestinom. Iako su nekada kolonizirali Afriku, Macron smatra da im je upravo zato zadaća kontrolirati i demokratizirati istu jer nestabilni krajevi šire svoje tenzije na van, pa tako i stanovništvo napušta svoje krajeve te većinom putuje prema Europi. Iako je u mnogim akcijama sudjelovala zajedno s Sjedinjenim Američkim Državama, dolaskom Trumpa na vlast, došlo je do razilaženja puteva među dvjema državama. S druge strane, Macronovo je mišljenje kako s Rusijom treba surađivati kako bi se stabilizirala situacija s Ukrajinom, ali i Bliskim i Srednjim istokom. „S Rusima dijelimo kontinent, povijest, ali i literaturu” rekao je u svome djelu što znači da gaji određene sklonosti prema ruskom narodu.⁴⁴ Prema njegovim se riječima vidi kako Macron nema razmirica ni s jednim narodom, pa čak ni s prvom industrijskom silom – Kinom. Smatra kako bez obzira na njihovo carstvo i činjenicu da je upravo njihova industrija uništila poslovanje Francuzima uzme li se u obzir jeftinija radna snaga i proizvodnja, smatra kako Francuzi imaju alate za rast i napredak te kako ih ne treba kriviti što su iskoristili svoje prednosti. Naime, sposobni su pregovarati s obje strane bez prevelikih tenzija što ih čini odličnim arbitrom za rješavanje tenzija između Istoka i Zapada. „Uvjeren sam da je globalizacija sinonim za nove prilike” učestalo napominje u svome djelu naglašavajući pozitivne strane globalizacije kritizirajući što se država nije prilagodila sukladno promjenama.

Iako je uvelike poznato kako je Macronova stranka proeuropski orijentirana, razumljivo je da je Macron posvetio cijelo poglavlje svoje knjige upravo njegovim idejama o Europi i Francuskoj kao predstavnici iste. Sve se njegove ideje nadovezuju na program predsjedničke kampanje i kampanje za izbore za Europski parlament, no potrebno je puno više od ciljeva i želja. Ono što je najteže pridobiti je upravo suradnja drugih članica, no ona je nužna kako bi se prebrodile razne krize koje su pogodile Europu – migracijska kriza, kriza u Ukrajini, teroristički napadi koji narušavaju nacionalnu sigurnost i drugo. Kako bi Europska unija prebrodila krize i opstala u budućnosti, potrebno je uvesti promjene te se suočiti s problemima

⁴⁴ Emmanuel Macron. (2016.) *Révolution*. XO Editions: Pariz.

koji ponajviše obuhvaćaju sigurnost, zaštitu granica, budžet za razne pothvate, Schengen i uurozonu. Na području imigracija, smatra kako je nužno i dalje surađivati s Britancima te im ne zamjera izlazak iz EU smatrajući da svaka država brine za svoje potrebe. Vidljivo je dakle kako Macron smatra da je suradnja bolja opcija što i potvrđuje u uvodu govoreći da „ono što nas spaja u Europi je puno jače nego ono što nas razdvaja, imamo malu priliku suprotstaviti se Kini i Sjedinjenim Američkim Državama ako to već jednom ne shvatimo”.⁴⁵ Ono što je trenutno potrebno Europi su stabilnost i suverenitet. Čak i države članice osjećaju međusobne tenzije ne slažući se s trenutnim ciljevima Unije, a posebice se ističu Mađarska i Poljska (država članica koja je ujedno i najveća korisnica fondova EU). No, ukoliko suradnja s predvodnicama Unije uspije, Macronove će zamisli stvoriti značajno veću konkurenciju SAD-u i Kini. Upoznati smo već s proeuropskim mjerama pokreta En Marche, no ono što se pojavljuje dodatno su mjere antidampinga slične onima u SAD-u, kontrola vanjskih investicija u državu te zaštita industrijskih grana od inozemne konkurencije. Sve je veći problem s eurozonom te padom eura zbog različitosti država članica posebice uslijed krize u Grčkoj, što treba pripomoći stvaranjem budžeta posebno za rješavanje problema s eurom, smatra Macron. Time bi se financirale zajedničke investicije, pomoglo bi se državama koje bilježe poteškoće te bi se koristilo budžetom u slučaju kriza. No kako bi se tim novcem koristilo, potrebno je imati odgovornu osobu za upravljanje – ministra financija eurozone. Ukoliko se reforme unutar Unije ne bi dogodile, sve je veća mogućnost propasti iste što priznaje i sam Macron kojeg William Drozdiak smatra posljednjim predsjednikom Europe.⁴⁶

⁴⁵ Emmanuel Macron. (2016.) *Révolution*. XO Editions: Pariz.

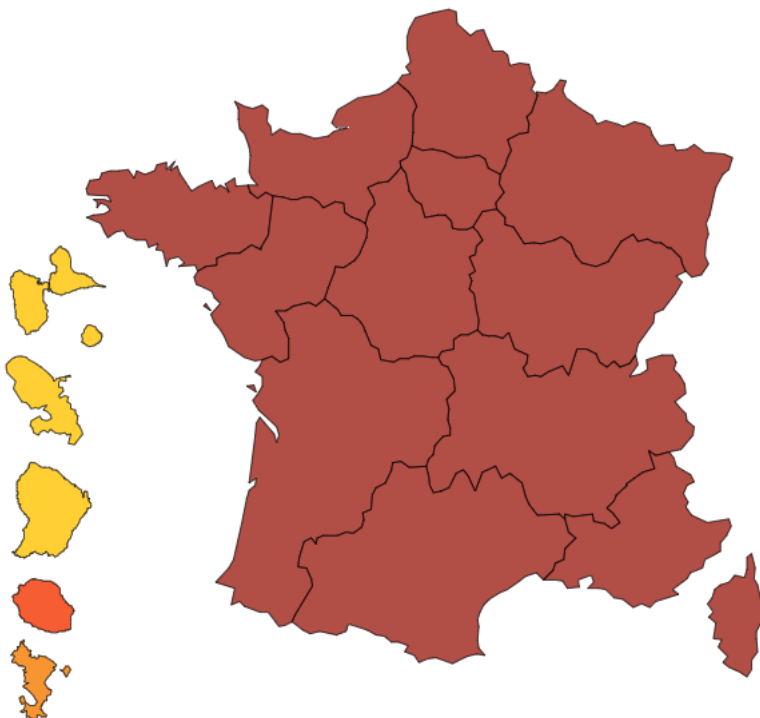
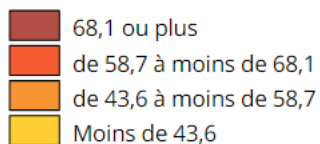
⁴⁶ Drozdiak, W. (2020.) *The Last President of Europe*. PublicAffairs: New York.

4. IZBORI 2022: ŠANSZA ZA OSVAJANJE PONOVRNOG MANDATA

Sljedeći su parlamentarni izbori 12. i 19. lipnja 2022. godine na kojima će se birati nova Nacionalna skupština Republike Francuske, odmah dva mjeseca nakon izbora za novog predsjednika 10. travnja i 24. travnja 2022. godine. Iako još službeno nije najavio kandidaturu, predsjednik stranke Emmanuel Macron uspješno provodi kampanju na čelu sa samim sobom. Veliki je broj kandidata za predsjedničke izbore te je potrebno sakupiti pet stotina potpisa kako bi se mogli kandidirati. Izlaznost na izbore, uzmimo za primjer predsjedničke izbora 2017. godine izrazito je velika što je vidljivo na slici ispod.

Présidentielles 2017

en %

Slika br. 3 Postotak izlaska na predsjedničke izbore 2017. godine prema regijama⁴⁷

Sve su regije Republike Francuske imale postotak izlaska na izbore veći od šezdeset i osam posto što karakterizira Francuze kao odgovorne u biranju vladajućih. Jedine regije koje imaju

⁴⁷ Slika br. 3. Institut National de la statistique et des études économiques. (2021.) Taux de participation au premier tour lors des dernières élections
Comparaisons régionales et départementales

manji postotak su prekomorski teritoriji : Gvadalupa, Martinik i Francuska Gvajana u izlaznosti manjoj od četrdeset i tri posto te Reunion i Mayotte u izlaznosti između četrdeset i tri posto i pedeset i osam posto.

4.1 Predsjednički i parlamentarni izbori 2022: Program, strategija i glasači

Kampanja za parlamentarne izbore pokreta En Marche često se veže za predsjedničku kampanju, što je i razumljivo budući da je razlika u datumu izbora samo dva mjeseca. Premda je vrhovni čovjek stranke ujedno i osnivač iste, mnogi sam pokret povezuju isključivo s njim. Mnogo su nepredvidivosti imale posljednje godine te nisu Macronu davale mnogo vremena za napredak s obzirom na pandemiju koja traje već dvije godine, tijekom koje se obustavila većina reformi koje je provodila i Europska unija i Francuska. Za vrijeme je pandemije zaradio mnogo neprijatelja kao što su prosvjednici protiv mjera, no i prethodno je imao problema sa zaposlenicima nacionalnih željeznica SNCF zbog reformi koje je proveo te Žutim prslucima koji su se žalili na visoke cijene. Ujedno je tijekom svog mandata zaradio i sukobe s Donaldom Trumpom u odnosu u početku zasigurno nismo imali sumnje. Od velikih prijatelja do protivnika, trebalo je vrlo malo vremena s obzirom na Trumpov manjak razumijevanja i nerazumnost s kojim je problem imala i sama kancelarka Merkel. Je li bilo vrijedno nanizati toliko protivnika vladavini Macrona, otkrit će se na izborima 2022. godine. No s obzirom da su oni koji se protive njegovom ostanku na vlasti većinom glasači drugih stranaka, kao što je Nacionalni front koja je karakteriziran vjernim glasačima s obzirom da je loza Le Pen dio vodstva stranke godinama, možda Macronu to ne predstavlja nikakvu prijetnju. Njegove ideje često ne pronalaze mnogo saveznika, pa tako ni u Europskoj uniji čije se članice često žale na nedostatak sredstava financiranja tih istih ideja. No, Macron ionako savezništvo nije tražio s državama manjeg dometa kao što su Mađarska i Poljska, već s onima većeg utjecaja i moći kao što je Njemačka. U sklopu svoje kampanje promovira već ostvarene projekte koji su bili dio prošlih izbornih obećanja te navodi proširenje istih i ostvarenje onih koje nisu do sada imali mogućnosti ostvariti, a u tome ih je zasigurno spriječila pandemija (na koju nitko nije računao) te nedostatak saveznika u sklopu eurointegracija.

4.1.1 Predsjednički izbori: Analiza programa „5 ans de plus”

Program pokreta En Marche na čelu s Emmanuelom Macronom zove se „Još pet godina više za Francuze” (fr. *Cinq ans de plus pour les Français*) te poziva na ponovno glasanje kako bi osvojio još jedan mandat. Sam predsjednik poziva na još jednu godinu boljeg učenja, boljih uvjeta života, bolje brige za sebe i druge te bolje Francuske u sklopu Europske unije i zajedničkog rješenja COVID krize i krize globalnog zatopljenja. Poziva se na izmjene zakona o radu koje je proveo još pri početku svog prvog mandata, a odnose se na povećanje minimalne plaće (fr. *SMIC*), osiguranje trinaeste plaće onima na minimalnoj plaći, defiskalizaciju prekovremenih sati i smanjenje poreza na dohodak. U svome programu, Macron navodi sve uspješne projekte koje je proveo zajedno sa svojom strankom.

Njegov program za predsjedničke izbora 2022. odnosi se pretežno na još neispunjene smjernice s prethodnih izbora i borbu za jednakost muškaraca i žena, LGBT zajednica, borbu za suverenu i ujedinjenu Europu i drugo. No u novom programu navodi i potrebu za izabiranjem stranke En Marche kako bi se uspješno suočila s krizom koja tek slijedi – postcovid krizom oporavka zdravstvenog sustava i gospodarstva. Covid kriza dovela je do saznanja kako je nužno uložiti u obnovu bolnica, zaposliti veći broj osoblja i prikladno platiti zaposlenike koji su održavali zdravstveni sustav.⁴⁸ Uvid u posljedice koje je pretrpjelo gospodarstvo moguć je tek kada pandemija završi te se usporede podaci prije i poslije, no potrebno je prema pokretu En Marche imati odgovarajući strateški plan kako se iz krize izvući. S obzirom da je predsjednik Macron prvi koji se uhvatio u koštac sa složenošću zakona o radu koji datira iz doba nakon Drugog svjetskog rata te se sukobio sa SNCF željeznicama i žutim prslucima, smatra se da ima hrabrosti sukobiti se i s postcovid krizom. No, kako je okrenuo leđa Trumpovoj Velikoj Americi s ciljem ostvarenja svojih namjera o Velikoj Europi koja ima neovisnu vojnu snagu, pretpostavljamo da ga u njegovom naumu neće spriječiti ništa, pa čak ni prosvjedi poput onih protiv mjera u trajanju od četiri tjedna. Predsjednik se posebno usredotočio na pružanje boljih životnih uvjeta mladima kako bi spriječio tzv. odljev mozгова, trend koji Francuska bilježi sve više s obzirom da je jedna od najpoželjnijih država svijeta za studij. Također, preveliki je broj ugovora na određeno koji sprječava mlade u traženju stalnog zaposlenja koji za sobom vuku mogućnost ostvarivanja stambenih kredita. Prevelika je i starost stanovništva kojem je potrebna zdravstvena skrb te financiranje njihovih mirovina što je moguće jedino uz punu zaposlenost stanovništva. Za

⁴⁸ En Marche. (2020.) *5 ans de plus, pour les Français*. https://storage.googleapis.com/en-marche-fr/COMMUNICATION/Tract_5ansdeplus.pdf

stranku, mladi predstavljaju budućnost Francuske te ih je potrebno educirati i stvoriti sposobno stanovništvo kako bi moglo napredovati na svim poljima posebice u ovo digitalno doba. Ulaganjem u studente, otvaraju se vrata onima koji nemaju financijske mogućnosti te stranka smatra kako bi oni trebali imati mjesečni dohodak u iznosu od 125 eura kao i mjesečni kupon koji bi im omogućio sudjelovanje na kulturnim događanjima, muzejima i predstavama kako bi bili kulturološki osviješteni što je prema Macronu nužno za svakog Europljana. Uz sve prethodno navedeno, potrebno je mladima pružiti i zdravstvene usluge, čak i onima s manjim financijskim sredstvima.⁴⁹ U studenom ove godine, potpisan je sporazum pomoći mladima od dvadeset i šest godina s ciljem prekvalificiranja, osposobljavanja, sudjelovanja u društveno korisnim zanimanjima kako bi se smanjio broj mladih na socijalnoj pomoći i pripomoglo usmjeravanju istih na profesije koje su trenutno potrebnije društvu.⁵⁰ Temelj Republike Francuske predstavljaju, za stranku, poljoprivrednici kojima kao i studentima, treba pružiti odgovarajuće uvjete kako bi maksimalno iskoristili svoje znanje i resurse. No kako bi poljoprivreda, gospodarstvo i industrija napredovali, potrebno je otvoriti vrata inovativnosti te vršiti mnoga istraživanja i razvoj. Europa izrazito kaska u odnosu na Sjedinjene Američke Države i Kinu te je nužno da Francuska bude primjer ostalim državama članicama Europske unije kako bi uvidjele da ekološka tranzicija ne mora biti ekonomski štetna, s obzirom da države članice imaju pravo korištenja sredstava fondova Unije. En Marche i dalje inzistira na uvođenju tzv. poreza na ugljik kako bi Europa postala neutralna do 2050. godine te je prezentirao svoj program Europa 2030. gdje izlaže svoj plan i program za stvaranje sutrašnjice pogodne za život budućih generacija. S obzirom da je pokret En Marche stranka koja promovira zelenu energiju, jasno je da je u Programu 2030. na konferenciji, veliki dio svojih prijedloga temeljila upravo na tome. Dakle, prema njima, najvažnije je pokrenuti industriju bez korištenja ugljika, navesti građane na korištenje transporta manje razine zagađenja, ali i stvoriti Francusku koja je predvodnik u korištenju zelenog vodika. Kao što je i u prethodnoj kampanji promovirao Macron, valja stvoriti Francusku koja motivira i potiče ostatak članica Unije da sudjeluju u ekološkoj tranziciji kako bi osigurali bolje uvjete života za stanovnike kontinenta. No tranzicija ne uključuje samo onu ekološku, već i poljoprivrednu, prehrambenu i zdravstvenu. Sva se područja oslanjaju na inovativnosti i istraživanja koja u ovo digitalno doba predstavljaju temelj.

⁴⁹ En Marche. (2020.) *5 ans de plus, pour le Français : Les jeunes depuis 2017.*

https://storage.googleapis.com/en-marche-fr/COMMUNICATION/LaREM-Tract_5ansdeplus_jeunesse.pdf

⁵⁰ En Marche. (2021.) *Contrat d'Engagement Jeune : comment l'Etat accompagne les jeunes vers l'emploi*
<https://en-marche.fr/articles/actualites/contrat-engagement-jeune>

Pokret En Marche i Emmanuel Macron, svoju su kampanju za predsjednika usredotočili na svim pozitivnim i uspješno ostvarenim projektima koje su proveli kako bi pokazali biračima da su sposobni i odgovorni te kako bi im birači ulili povjerenje s obzirom da su svoja brojna politička obećanja dosada ispunili (iako je u početku bilo nesuglasica poput one o prozivanju predsjednika „Jupiterom“). Također su otvorili projekt „Pet godina slušanja“ koji pruža stanovništvu priliku za iskazivanjem vlastitog mišljenja o vladi, predsjedniku, njihovom djelovanju i svim prijedlozima i žalbama koje imaju prema trenutnoj situaciji. Na taj način osiguravaju uvid u trenutnu podršku naroda i potrebama koje narod ima.⁵¹ Prema anketama, sadašnji predsjednik Macron uživa većinu glasova od dvadeset i šest posto, a njegova prošlogodišnja protivnica Le Pen samo šesnaest posto, dok joj za petama stoji Eric Zemmour s liste neovisnih sa svojih četrnaest posto.

4.1.2 Analiza glasača

Uzme li se u obzir izjava samog predsjednika stranke kako En Marche sadrži elemente obje strane, ljevice i desnice, dovodi do zaključka da glasači ujedno dolaze iz obje sfere. Prema istraživanju iz 2018. godine od strane Sveučilišta Grenoble, glasači na predsjedničkim izborima koji su odlučili poduprijeti Emmanuela Macrona na izborima 2017. godine većinom su visokoobrazovani te zaposleni na visokim pozicijama, za razliku od glasača Marine Le Pen iz stranke Nacionalnog fronta koji su najčešće nekvalificirani ili kvalificirani zaposleni u radničkoj klasi na pozicijama nižeg ranga. Glasači ostalih predstavnika stranke, sličniji su rezultatima Macrona nego Le Pen. Također, birači stranaka En Marche odnosno Emmanuela Macrona i Demokrata odnosno François Fillona, mjesečno zarađuju više od tri tisuće eura dok glasači Marine Le Pen i Nacionalnog fronta u većini slučajeva zarađuju manje od tisuću i petsto eura mjesečno.⁵²

Uspoređujući stajališta birača kako bi se predodredili prema političkoj ljestvici, Macronovi glasači većinom se vide kao birači centra, uz nešto manji broj birača koji se vidi kao desni centar. Birači Demokrata i njegovog predstavnika Fillona, odlučuju se za lijevi centar, a najveći protivnik Emmanuela Macrona – Marie Le Pen i njeni birači kao snažna desnica. Najveći broj ispitanika koji podupire integraciju Europske unije dolazi od glasača Macrona,

⁵¹ En Marche. (2021.) *5 ans à l'écoute: Notre grande opération est lancée* <https://en-marche.fr/articles/actualites/5-ans-ecoute>

⁵² Bréchon, P. (2018.) *Qui sont les électeurs d'Emmanuel Macron et du mouvement La République en marche ?* Grenoble: Pariz. <https://archivesic.ccsd.cnrs.fr/PACTE/halshs-01810776v1>

dok je najmanji broj birača stranke Nacionalnog fronta i Marine Le Pen čime je vidljiv potpuno drugačija vrsta birača između navedenih. Macronovi birači također imaju pozitivan pogled na političare te smatraju kako izbori nose promjene za razliku od glasača Nacionalnog fronta.

Ako usporedimo odabire Macronovih glasača na prijašnjim predsjedničkim izborima, većina je glasala za predsjednika François Hollande, kojemu je Emmanuel Macron bio ministar financija. Odabranici stranke Demokrata na čelu s Fillonom, prethodno su glasovali za Sarkozyja, dok birači Le Pen ostaju vjerni tijekom svi kandidatura.

4.1.3 Javno mnijenje o izborima

Kako bismo analizirali rezultate javnog mnijenja (u Republici Francuskoj) o pitanjima na području izbora, potrebno je usporediti više država, pa će se tako koristiti rezultati Eurobarometra koji je proveo istraživanje među državama članicama.⁵³ Prema odgovorima na pitanja o važnosti glasovanja na nacionalnoj razini, Francuska se pozicionira prvi vrhu ljestvice država članica Europske unije gdje oko sedamdeset i pet posto ljudi smatra da je glasovanje veoma važno što ju stavlja rame uz rame s državama Švedske, Danske, Nizozemske, Njemačke i ostalih. Usporedbe radi, Republika je Hrvatska na dnu ljestvice sa samo pedeset posto građana koji misle da je glasanje izrazito važno. To može proizaći iz činjenice da građani nisu zadovoljni sustavom u kojem žive što potvrđuje i istraživanje Eurobarometra. Naime, rezultati Francuza i Hrvata nalaze se u sredini ljestvice o tome koliko su zadovoljni demokracijom u vlastitoj državi. No, na pitanje o stranačju u državi, točnije o potrebi za nastankom novih stranaka Francuzi odgovaraju negativno, što je u suprotnosti s vlašću koju su izabrali na posljednjim izborima, dok primjerice Hrvati žude za novim strankama. S druge strane, izbore za Europski parlament samo četrdeset i pet posto Francuza smatra važnim što ih svrstava u drugu polovinu, daleko od Nijemaca s kojima Macron nastoji ostvariti suradnju s ciljem napretka Unije. Manjak voljnih glasača otežava ulogu pokretu En Marche, s obzirom da se većina njihovog programa dotiče budućnosti Europske unije. Razlog može biti činjenica da većina ni ne zna kada je sljedeći izbor za zastupnike Europskog parlamenta, no kada je stanovništvo bilo upitano hoće li ići na iduće glasovanje, u većini je

⁵³ Eurobarometar. (2018.) *A Public Opinion Monitoring Study*. Public Opinion Monitoring Unit https://www.europarl.europa.eu/pdf/eurobarometre/2018/oneyearbefore2019/eb89_one_year_before_2019_euro_barometer_en_opt.pdf

odgovorilo negativno. Francuska time postaje dio skupine država Mađarske, Poljske, Italije, Hrvatske i drugih nezadovoljnih članica dok se Njemačka, Danska i Švedska i dalje nalaze pri vrhu. Republika Francuska nema tradiciju velikog postotka stanovništva koji sudjeluju na izborima, pa je tako na glasovanju za Europski parlament 2014. godine glasalo nešto više od četrdeset posto ljudi, a na nacionalnim izborima oko četrdeset i osam posto ljudi. Belgija na listi sudjelovanja u glasovanju drži prvo mjesto što je razumljivo s obzirom da je glasovanje obavezno. Ukoliko se usporede rezultati Francuza i Hrvata, zasigurno su bolji jer je postotak izlaska na izbore za Parlament u Hrvatskoj iznosio oko dvadeset i pet posto. Mladi ljudi u odnosu na starije, imaju pozitivno mišljenje prema Europskoj uniji te smatraju da je članstvo korisno što ide na ruku predsjedniku Macronu s obzirom da se u svom stranačkom pokretu uvelike bori za prava mladih i njihove uvjete života. Što se tiče problemima kojima bi se predstavnici trebali baviti, glavnu riječ zauzima borba protiv terorizma, zatim zapošljavanje mladih, imigracije te gospodarski rast.

Prema provedenom istraživanju, najveću potporu Uniji daje visokoobrazovano stanovništvo i mladi, dok najmanju potporu daju oni s nižim obrazovanjem i nezaposleni. Slično je dakle analizi glasača pokreta En Marche i Macrona.

5. IZBORNI IZGLEDI: POSLJEDICE POBJEDE POKRETA NA GLOBALNA PITANJA

„Jedna smo od pet stalnih članica Vijeća sigurnosti UN-a, jedina koja je ujedno i članica Europske unije otkad se dogodio Brexit. Posjedujemo nuklearno oružje i sposobni smo koristiti oružje dalekog dosega” tvrdi Emmanuel Macron sadašnji predsjednik Republike Francuske u svom djelu *Révolution*.⁵⁴ Time se naglašava kako je Francuska jedna od najvećih sila u svijetu naravno uz SAD, Rusiju, Kinu, Njemačku i ostale. S obzirom na utjecaj koji Francuska ima na integracije, ali i samu Europu kao kontinent govori li se o pitanjima migracija, državnik koji predstavlja vrhovnu vlast zasigurno ima veliku ulogu. Gledajući trenutno situaciju unutar Europske unije, pronalazi se sve veći broj euroskeptika kao što su Mađarska i Poljska te dijalog postaje sve teža opcija za sadašnjeg predsjednika Macrona. No ukoliko bi se vlasti domogla druga stranka kao što je krajnja desnica Nacionalni front i Marine Le Pen, zasigurno je da bi Francuska krenula u potpuno drugom svijetu.

5.1 Slučaj pobjede Macrona na izborima

Pojam makronizam postao je poštapalica svih medija, međutim nitko ga zasigurno ne može definirati. Postoji nekoliko opisa koji glase – ni ljevica, ni desnica, ni centar. Sukladno time ni sam Macron ne svrstava pokret En Marche, već tvrdi da njihova stajališta dolaze iz različitih svjetonazora. Njegov plan i program za predsjedničke izbore 2017. godine bio je vrlo širok, no doista se tim točkama tijekom svog mandata i bavio. Iako je usvojio mnoge neprijatelje među svojim narodom i u inozemstvu, Macron prema anketama je i dalje u vodstvu. No, s obzirom da je Marine Le Pen sljedeća u nizu, pitanje glasi je li Macron samo bolja opcija od Marine Le Pen ili zaista ima skupinu vjernih glasača?

U Francuskoj trenutno postoji više kriza, pa tako sljedećem državniku na vrhovnoj vlasti nimalo neće biti lako. COVID kriza, post COVID kriza, Sirijska kriza, kriza u Libiji, nesuglasice u Europskoj uniji – sve su to problemi koji očekuju idućeg predsjednika. Francuska njeguje polupredsjednički sustav što znači da ukoliko državnik na vlasti ujedno ima i većinu u parlamentu, kao što je slučaj Macronovog mandata i vodstva En Marche, predsjednik ima veće ovlasti.

⁵⁴ Emmanuel Macron. (2016.) *Révolution*. XO Editions: Pariz.

Naime, upoznati smo detaljno s programom i strategijom Macronove predsjedničke kampanje te smo svjedočili njegovom prvom mandatu. Vidljivo je kako je Emmanuel Macron izrazito odlučan čovjek te da ga nisu smetali prosvjedi Žutih prsluka ni činjenica da se raspravljalo s predsjednikom Sjedinjenih Američkih Država, što znači da će svoje zamisli zaista provesti u djelo. Međutim, za slučaj Europe potrebno je mnogo više od pukih želja – suradnja. Iako nije mogao previše surađivati s njemačkom kancelarkom Merkel, zahvaljujući malim kalkulacijama na vlast je uspjela doći Njemica Ursula von der Leyen koja otpočeka ide na ruku Macronu. Njen mandat naime traje do 2024. godine što znači da ukoliko Emmanuel Macron ostane na vlasti u 2022. godini i produži mandat, ima još dovoljno vremena da određene odluke provede u djelo. Iako se istočne i baltičke države ne slažu s njegovim ciljevima zelene tranzicije, nekada marginalizirane Zelene stranke dobile su podršku što znači da Macron ima dodatnu potporu u finaliziranju svog plana prelaska na „zeleno“. Dakle, ne samo da ima podršku u Europskoj komisiji, već i u Europskom parlamentu s obzirom da dvadeset i tri člana njegove stranke promoviraju iste vrijednosti a program europske stranke Renew Europe ima velika preklapanja s Macronovim. Ukoliko dođe do produženja mandata, Macron će zasigurno dovršiti svoj program koji je naveo pri svojoj prvoj kandidaturi što znači da će Francuska ostati dio Europske unije te zauzeti vodeću ulogu u stvaranju suverene i demokratske Europe koja se temelji na novim tehnologijama i inovativnosti. Provest će mnoge reforme s kojima se dosada nije imao vremena baviti, a s obzirom da se tijekom pandemije provođenje reforma i odgodilo, prikupit će tako i nove kritičare. Analizirajući Macrona u cijelosti, vidi se da iako u početku možda nailazi na poteškoće surađujući s određenim ličnostima, uvijek nađe podršku s druge strane. Sjedinjene su Američke Države dobile novog predsjednika Joe Bidena, s kojim bi sigurno bilo lakše surađivati od Trumpove velike ličnosti karakterizirane nerazumnošću pa je moguće računati na veću suradnju Francuske i sila SAD-a. Tijekom povijesti ove države su za vrijeme ratovanja djelovale zajedno kao što je bio slučaj u Siriji te su Amerikanci u Drugom svjetskom ratu imali veliku ulogu ne samo u spašavanju Francuza, već i Europljana, što ih posebno povezuje. Bidenova vladavina preklapa se s Macronovim točkama pa tako također donosi odluke o povećanju minimalne plaće, primanja imigranata, promovira prava LGBTQ zajednice, pruža sredstva u borbi protiv COVID virusa te promovira nošenje maski, zaustavlja izlazak SAD-a iz Svjetske zdravstvene organizacije te ono najvažnije vraća Francusku u Pariški klimatski sporazum. Prve su to odluke pri Bidenovom dolasku na vlast koje se uvelike preklapaju s Macronovim željama. Dokaz je to da može postojati značajna suradnja između dvaju državnika. Također, veća je i mogućnost za suradnju država članica NATO-a s obzirom da SAD oduvijek ima

glavnu riječ, a sada bez Trampa, moguće je ostvariti kvalitetniju komunikaciju koja može rezultirati dopuštenjem NATO sila da Europska unija stvori vlastiti oblik vojske za što se Macron zalaže još od vremena pisanja vlastite biografije. No kako su Sjedinjene Američke Države trenutno i dio Pariškog klimatskog sporazuma, znači da postoji volja i želja za djelovanjem ka zelenom planu. Sve je manje netrpeljivosti dvaju država što potvrđuje i njihov razgovor u rujnu te sastanak u listopadu pri kojem je sam predsjednik Biden govorio kako određeni potezi od strane SAD-a nisu bili nimalo korektni prema Francuskoj te se zalaže za veću suradnju između dviju država.⁵⁵

Francuska u siječnju 2022. godine započinje s predsjedanjem Vijeća Europske unije što ide u korist Emmanuelu Macronu u promoviranju vlastitih zamisli u Europskoj uniji. Iako službeni plan još nije predstavljen javnosti jer on obično biva objavljen u prosincu, poznato je otprilike koji su temelji francuskog predsjedanja – ekološka tranzicija, digitalizacija i suverenitet Unije. Iako predsjednička kampanja, kampanja za parlamentarne izbore i predsjedanje Vijećem već čine mnogo, upravo predsjedanje može prikupiti dodatne bodove Macronu. Osim što samo predsjedanje čini reklamu državi, njegovi govori odjekuju u prostorima Vijeća EU i među stanovništvom s obzirom na popratnu pozornost medija. Sukladno ambasadorima Republike Francuske, odlučeno je kako će predsjedanje punih šest mjeseci biti isključivo na francuskom jeziku te da se dokumenti na engleskom neće prihvaćati. Iako je francuski jedan od službenih jezika Unije te jedan od najkorištenijih jezika u institucijama Unije, Francuzi smatraju kako ga je nužno promovirati. Je li to isključenje engleskog jezika zbog negodovanja Francuza u slučaju BREXIT ili samo promidžba, ne zna se. Trenutno samo Malta i Irska govore engleskim jezikom u Uniji, no činjenica da imaju i drugi službeni jezik, moguće je da se Macron i Francuska bore za veću zastupljenost francuske kulture u Uniji. Poznato je već kako se promovira frankofonija, kako u svijetu tako i u Hrvatskoj. Mnoge države dom su Francuskoj alijansi koja poučava francuski jezik od predškolske dobi do škola za odrasle. Moguće je naime kako Francuzi žele važniju ulogu u Uniji s obzirom da žele postati predvodnici zelene tranzicije i digitalizacije, pa se sada služe Vijećem kako bi promovirali kulturu i jezik ili samo vrše opoziciju Britancima koji su ih napustili. No ukoliko predsjednik Macron ostane na vlasti do 2027. godine, sigurno je kako će Francuska imati sve veću ulogu u Europskoj uniji. Otpočetak svoje političke karijere naglašava važnost ove eurointegracije te

⁵⁵ Vazquez, M. (2021.) *Biden tells French President the US was 'clumsy' in handling nuclear submarine deal.* CNN <https://www.abc57.com/news/biden-tells-french-president-the-us-was-clumsy-in-handling-nuclear-submarine-deal>

trenutno samo traži podobnog saveznika koji će mu pomoći u ostvarivanju ovih nakana. Potreban je stoga samo još jedan državnik koji bi mu dao podršku kako bi zajednički nametnuli ideje ostatku Europe. Njemački kancelar, Olaf Scholz koji ima mnogo sličnosti s Francuskim Macronom, s obzirom da je koalirao sa zelenima i liberalima koji imaju utjecaja na njegove odluke. Iako je odnos s Merkel bio relativno nestabilan te Macron nije mogao računati na nju, Scholz daje više nade s obzirom da je najavio prvi službeni posjet Francuskoj i Italiji. Državnici su se naime već susreli te ukratko popričali o problemima Unije te su se složili za stvaranje suverene, demokratske i ujedinjene Europe te oko potrebe za klimatskom intervencijom što je već dobar znak s obzirom da su se Merkel i Macron susretali više puta bez pretjeranog rezultata. Ukoliko bi Macron uspio dogovoriti sa Scholzom (ujedno također bivši ministar financija kao i Macron) te potencijalno s Talijanima, njegovi planovi lansiranja Europske unije u vrh bi svakako bili ostvarivi. Veliki trio – Francuska, Njemačka i Italija imao bi utjecaja na istočne i baltičke države.

Vidljivo je kako okolnosti idu Macronu na ruku, odnosi s SAD-om i ostalim članicama Unije sve su bolji, no potrebno je još samo osvojiti izbore 2022. godine. No kako je u svojem dosadašnjem mandatu osvojio mnogo neprijatelja, to može imati određene poteškoće. Srećom, dosadašnje predizborne ankete bilježe Macronovu prednost. Macron ima podršku pretežno mlađeg i obrazovanog stanovništva, a njegove socioekonomske reforme nisu svima bile previše jasne. Također je u vrijeme njegova mandata došla i pandemija što mu nije davalo previše mjesta za napredak s obzirom na izvanredne uvjete. Ukoliko dođe do preokreta te Macron izgubi predsjedničke izbore 2022. godine, vrlo je vjerojatno da bi na vlast došao euroskeptik što bi rezultiralo FREXIT-om. Sljedeća je prema anketama Le Pen i Nacionalni front koji predstavljaju krajnju desnicu, time bi se Francuzi okrenuli nacionalizmu te prekinuli veze s Unijom i SAD-om. Bila bi to francuska inačica slogana „America first” (Amerika prije svega).

Ukoliko bi Macron napustio i stranku, pitanje je bi li stranka zaista opstala. Naime, Macron je svoju političku karijeru započeo kada je bio ministar financija u Hollandovoj vladi. Istaknuo u javnosti svojoj autobiografijom gdje je prikazao vlastita stajališta i smjernice prema kojima bi djelovao u slučaju pobjede na izborima. Njegova se kampanja kontinuirano temeljila na liku i djelu njega samoga. Tako nije ni postojala kampanja za parlamentarne izbore već se ona samo nadovezivala na predsjedničku (prednost je to blizine datuma izbora u Republici Francuskoj). Svoju je stranku također nazvao prema inicijalima svog imena i prezimena – En Marche. Većina Francuza, stranku povezuje isključivo s njim samim. U Francuskoj se često stranka

povezuje s licem, pa tako i François Mitterand koji je obnašao ulogu predsjednika u dva mandata po sedam godina i njegova Socijalistička stranka, zatim Jacques Chirac koji je također imao dva mandata sa svojom strankom koju danas nazivamo Savez za narodni pokret. Vidljivo je dakle kako Francuzi njeguju tradicionalne vrijednosti, pa često biraju ličnosti koje osnivaju stranke sukladno kandidaturi na predsjedničkim izborima.

5.1 Slučaj parlamentarne većine na izborima

Pokret En Marche trenutno broji mnogo problema s podrškom glasača. Naime, problem leži u povezivanju lika i djela Emmanuela Macrona i stranke, što otežava situaciju s obzirom da stranka gubi svoj karakter. Iako je obitelj Le Pen predvodnica stranke Nacionalni front (sada Nacionalni skup), Francuzi ju poznaju kao stranku krajnje desnice s pomalo ekstremnim idejama. Stranka En Marche nije još stvorila grupu vjernih birača jer biva relativno mlada u odnosu na ustaljene francuske stranke poput primjerice Socijalista. Činjenica je da se stranka pomalo gubi jer ni sama ne može definirati gdje pripada, pa tako ne može ni prikupiti birače s obzirom da je kampanju teško organizirati. Kako predsjednik Macron trenutno ima obavezu državnika, stranku je stavio u drugi plan. S obzirom da se stranka temelji na povezivanju s ličnosti Macrona, kandidati predstavljeni na parlamentarnim i izborima za Europski parlament, većinom su nepoznati javnosti. Istina je da se njihova kampanja otpočeta temelji na biranju onih koji još nisu bili u svijetu politike, no kampanja se ni ne trudi prikazati kandidate biračima već se isključivo bazira na podršci predsjedničkim izborima. Može biti činjenica da predsjednički izbori započinju dva mjeseca prije, no može biti i da je Macron stranku osnovao i iskoristio isključivo kao odskočnu dasku u Elizejsku palaču (službena rezidencija predsjednika Republike Francuske). Upitno je bi li stranka bez Macrona zaista i opstala. Naime, osim što stranka bilježi nepopularnost nižih predstavnika stranke, nedostaje joj snažno vodstvo na regionalnom području. Stranka nije hijerarhijski oblikovana kao što su ostale stranke, međutim greška je to koju stranke En Marche može koštati vodstva. Također je uvelike kritizirana zbog zdravstvenih mjera. Više od trideset posto stanovništva tvrdi da će izaći na regionalne izbore isključivo kako bi se usprotivili Macronovoj stranci i izabrali drugu vlast, no činjenica je da je većina nezadovoljnih upravo iz redova Nacionalnog skupa što je razumljivo. No ono što je iznenađujuće je da, više od četrdeset posto ljudi koji su glasali za Emmanuela Macrona u prvom krugu predsjedničkih izbora 2017. godine, kaže da će glasati

protiv stranke En Marche.⁵⁶ Vidljivo je kako nezadovoljni povezuju stranku s donošenjem odluka predsjednika Macrona koji trenutno donosi rigorozne mjere zbog slučaja zdravstvene krize što uvelike ljuti stanovništvo, a posebice pristalice Nacionalnog skupa.

Republika Francuska ima dvodomni parlament koji se sastoji od Nacionalne skupštine i Senata. Nacionalnu skupštinu izabiru građani na razdoblje od pet godina, dok je Senat izabran od strane kolegijalnog tijela na šest godina. Uloga je Nacionalne skupštine veća u odnosu na Senat, u tome što ima glavnu riječ ukoliko se ne mogu dogovoriti oko određenog prijedloga te što može izglasati nepovjerenje Vladi.⁵⁷ Trenutni predsjednik vlade (premijer) je Jean Castex, ujedno pripadnik pokreta En Marche te nekadašnji Republikanac. Izvršna je vlast u Francuskoj podijeljena na premijera i predsjednika države što znači da Macron zasigurno na mjesto premijera postavlja osobu s kojom lako surađuje (zadaca je predsjednika izabrati premijera te na njegov prijedlog ostatak Vlade). Kako bi predsjednik ispoštovao odabir stanovništva, prisiljen je odabrati premijera među parlamentarnom većinom što znači da ukoliko pokret En Marche u lipnju iduće godine ne izbori većinu, Macron će, ukoliko dođe na vlast, morati birati iz redova protivnika, u ovom slučaju sljedećih na listi Nacionalnog skupa Marine Le Pen. Kako bi situacija bila još složenija, Vlada ni premijer nisu odgovorni predsjedniku Republike pa tako on ne može smijeniti premijera. U trenutnom slučaju gdje stranka En Marche ima parlamentarnu većinu i ujedno predsjednika, uloga je predsjednika vodeća. Naime, on ima potpunu vlast i odlučuje o svemu, dok premijer vodi predsjednički program. U slučaju kada stranka i predsjednik nisu iz iste stranke, predsjednik isključivo ima ovlasti vanjske i obrambene politike uz određena odstupanja. Stoga je nužno za stranku En Marche ostvariti parlamentarnu većinu kako bi se osnivaču stranke Emmanuelu Macronu dala dovoljna sloboda za provođenje reformi koje je naveo u svom predsjedničkom programu te ujedno i opisao u svojoj autobiografiji. Dakle, ukoliko stranka i dalje nastoji provoditi svoje misli u djela, nužno je pozabaviti se kampanjom za iduće parlamentarne izbore. No, ukoliko dosadašnje ankete imaju minimalna odstupanja te situacija ostane kao sada, En Marche će ponovno imati većinu na izborima. Moguće je da vrhovni čovjek stranke iskoristi situaciju zasjedanja Vijećem Europske unije te prikupi dodatne glasove, međutim situacija može ići i u suprotnom smjeru.

⁵⁶ Furbury, Pierre-A. (2021). Sondages exclusif – Elections régionales : En Marche face au risque du toboggan. Les Echos <https://www.lesechos.fr/politique-societe/politique/sondage-exclusif-elections-regionales-en-marche-face-au-risque-du-toboggan-1301557>

⁵⁷ Lopizić, I. (2015.) Javna uprava i politički sustav u Francuskoj: središnja uloga države, uprave i prava. HKJU-CCPA vol. 15 (1) str. 103-140. <https://hrcak.srce.hr/file/205265>

6. ZAKLJUČAK

Stranka En Marche i sama se karakterizira kao stranka ni ljevice, ni desnice, ni centra što joj zasigurno osigurava jedinstvenost. Međutim ako sagledamo skupinu birača na koju treba ciljati, onda je to već složenije. Dolaskom na vlast poljuljala je političku scenu s obzirom da je u samo godinu dana od svog nastanka osvojila ujedno parlamentarne i predsjedničke izbore. Žeđ je to možda francuskog stanovništva za novinom, što dokazuju i podaci Europske unije kako je sve veća popularnost marginaliziranih, novih stranaka u želji da se smakne ustaljena politička vlast. Sadašnji je predsjednik Emmanuel Macron i prije svoje kandidature na predsjedničkim izborima, iznenadio javnost svojom autobiografijom u kojoj je opisao ne samo svoj osobni život i dolazak na političku scenu kao ministar financija vlade predsjednika Hollanda, već i sva svoja stajališta i smjernice koje bi ostvario ukoliko bi imao priliku. Zainteresiranost za Macronovo djelo rezultiralo je time što je knjiga dospjela na vrh liste najprodavanijih te se prevodila na više jezika. Njegov dolazak na vlast 2017. godine burno je započeo nizajući razne socioekonomske reforme u želji da se dosad stagnirana Francuska započne kretati u skladu s globalizacijom i promjenama koje ona donosi. Na taj je način osvojio mnogo neprijatelja i protivnika svojih reformi s obzirom da su im se time uskraćivale pogodnosti. S druge strane, entuzijastično je krenuo u službeni razgovor s tadašnjim predsjednikom Sjedinjenih Američkih Država Donaldom Trumpom što je završilo još većim razočaranjem. Trump nije bio pretjerano otvoren za raspravu, a još manje za dogovor oko pitanja poput ponovnog vraćanja u Pariški klimatski sporazum. Sljedeće, suradnja s kancelarkom Njemačke Savezne Republike, Angelom Merkel, bilježila je više uspona i padova. Rezultati nisu bili pretjerano vidljivi, posebice jer je kancelarka Merkel imala više problema s vlastitim vodstvom s obzirom da je trenutno nakon šesnaest godina prepustila vodstvo, što je razumljivo. Međutim, Macron je saveznika našao u redovima Europske komisije što mu otvara puteve za ostvarivanje svojih nakana ukoliko nastavi kandidaturu 2022. godine.

Francuska je vrlo tradicionalna država koja drži do njegovanja već ustaljenih vrijednosti te se tako ponaša i na političkoj sceni. Kao što je već navedeno, stranke se povezuju s vrhovnim ljudima stranke pa tako obitelj Le Pen zasigurno uvijek povezujemo s Nacionalnim frontom. Također se određene velike ličnosti poput Mitteranda i Hollanda povezuju sa socijalistima. Povijesne činjenice dokazuju hipotezu da uspjeh stranke ovisi isključivo o vodstvu stranke, pa se tako i potvrđuje hipoteza da pokret En Marche ovisi o Emmanuelu Macronu te da je bez njegovog vodstva stranka u mogućnosti doživjeti kolaps. S druge strane, Macron je, kao veliki

zagovaratelj proeuropskih vrijednosti, prema riječima Drozdiaka, posljednji predsjednik Europe. Analizom činjenica vidljivo je kako se Macron usprkos nemogućnosti suradivanja s drugim državama članicama, uvelike zalagao i borio u nakanama da ostvari ciljeve navedene u svom planu i programu. Među redovima političara tražio je saveznike koji će podupirati njihove zamisli te je manjim spletkama uspio na vlast pogurati osobu zainteresiranu za suradnju (odnosi se na sadašnju predsjednicu Europske komisije). Također je bez obzira na kasnije netrpeljivosti između sebe i tadašnjeg predsjednika Trumpa, učestalo pokušavao ostvariti kontakt i pogurati ga u koštac svojim idejama. Bez obzira na veliki broj nesuglasica koje su uzrokovale animozitete među dvojicom državnika, Macronov odnos prema Sjedinjenim Američkim Državama nije se promijenio. Suglasan je riskirati kako bi ostvario dobre odnose i suradnju jer kako i sam napominje, važnije je to nego zadržati ponos i oštetiti malog čovjeka vlastitim nesuglasticama. Analizom pokreta En Marche u odnosu na Nacionalni front, detaljno je prikazana različitost stranaka koje su trenutno u vodstvu na francuskoj političkoj sceni prema provedenim anketama. Naime, ukoliko pokret En Marche na izborima zabilježi gubitak, sigurno je kako će Nacionalni front u potpunosti promijeniti geopolitičke smjernice Republike Francuske. Ona zasigurno neće biti država koja svoje proeuropske, progresivne aspiracije ostvaruje u sklopu Unije te nastoji provesti zelenu tranziciju već će doći do FREXIT-a, ukidanja sadašnjih socioekonomskih reformi i zelenog programa. To podupire hipotezu da odnosi s Europskom unijom i SAD-om ovise o stranci na vlasti te da je budućnost Europske unije temeljena na produženju mandata Emmanuela Macrona. Trenutne su netrpeljivosti u Uniji prevelike da bi opstala bez snažne ličnosti Macrona i zalaganja za suradnju članica, a s obzirom da je Francuska jedina članica Unije koja je ujedno i članica Vijeća sigurnosti, odlazak pokreta En Marche i Emmanuela Macrona imao bi veliku posljednicu na globalna pitanja.

Zaključujemo da je politički program stranke En Marche progresivan i proeuropski orijentiran te da vrhovni čovjek stranke u sklopu svog političkog mandata nastoji svoje nakane ostvariti u djelo. Zahvaljujući uspješnosti prethodnih predsjedničkih i parlamentarnih izbora imao je veće ovlasti nego u slučaju isključivo predsjedničkih izbora bez parlamentarne većine. On predstavlja vodstvo države i stranke te su njegovi regionalni predstavnici manje poznati javnosti. Iako je tijekom svog mandata stvorio mnogo neprijatelja, prema anketama ima podršku stanovništva te je globalno poznat kao „predsjednik Europe”. Za francusku je politiku on prvenstveno dašak novosti s obzirom na ustaljene francuske stranke te pruža veliku prednost mladom stanovništvu koje često biva zaboravljeno. Nastoji Francusku usmjeriti ka

promjenama sukladno globalizaciji i digitalnom dobu te se zalaže prije svega za suradnju jer ona donosi znatno više nego netrpeljivosti i nesuglasica. Ostanak stranke i Macrona na vlasti donosi budućnost ne samo Republici Francuskoj, već i Europskoj uniji kojoj je trenutno nužna potpora velikih sila s obzirom na prijezir baltičkih zemalja. Stranka je ostala relativno dosljedna ciljevima navedenim u programu, no pokolebala ih je pandemija zbog koje su mnoge socioekonomske reforme ostale na čekanju. Mandat je predsjednika bio prijateljski i susretljiv s obzirom da nisu bili bilježeni sukobi ni s kojom drugom državom (osim Islamske države i otvorene objave neprijateljstva), što znači da bi Francuska u slučaju produženja mandata mogla imati relativno prosperitetnu budućnost.

LITERATURA

KNJIGE

1. Macron, E. (2016.) *Révolution*. XO Editions: Pariz.
2. Drozdiak, W. (2020.) *The Last President of Europe*. PublicAffairs: New York.

ČLANCI

1. Agnew, H. (2018) *Emmanuel Macron Unveils Overhaul oh Health Care System*. Financial Times. <https://www.ft.com/content/932da972-bb41-11e8-8274-55b72926558f> Pristupljeno 5. studenog 2021.
2. BBC News. (2017.) *Full transcript of Emmanuel Macron speech*. <https://www.bbc.com/news/world-europe-39842084> Pristupljeno 5. studenog 2021.
3. Brunsdon, J. Hall, B. (2019.) *How Emmanuel Macron Won the Battle over the EU's Top Jobs*. Financial Times. <https://www.ft.com/content/4cd81942-9f09-11e9-9c06-a4640c9feebb> Pristupljeno 5. studenog 2021.
4. Chassany, A.S. Chazan, G. Khan, M. (2018.) *Impatient Macron Presses Merkel on Eurozone Reform*. Financial Times. <https://www.ft.com/content/0b0bd67a-6706-11e8-8cf3-0c230fa67aec> Pristupljeno 8. studenog 2021.
5. *Emmanuel Macron, ovni politique "ni de droite ni de gauche"* (2017.) Le Point: Pariz https://www.lepoint.fr/societe/emmanuel-macron-ovni-politique-ni-de-droite-ni-de-gauche-23-04-2017-2121814_23.php Pristupljeno 8. studenog 2021.
6. Fairless, T. (2018.) *Macron, Merkel Show Unity on Defense and Security*. Wall Street Journal. <https://www.wsj.com/articles/macron-merkel-show-unity-on-defense-and-security-1542562391> Pristupljeno 10. studenog 2021.
7. Furbury, Piere-A. (2021). *Sondages exclusif – Elections régionales : En Marche face au risque du toboggan*. Les Echos <https://www.lesechos.fr/politique-societe/politique/sondage-exclusif-elections-regionales-en-marche-face-au-risque-du-toboggan-1301557> Pristupljeno 5. studenog 2021.
8. *Emmanuel Macron, ovni politique "ni de droite ni de gauche"* (2017.) Le Point: Pariz. https://www.lepoint.fr/societe/emmanuel-macron-ovni-politique-ni-de-droite-ni-de-gauche-23-04-2017-2121814_23.php Pristupljeno 10. studenog 2021.

9. Le Monde (2017.) *Présidentielle 2017*.
<https://www.lemonde.fr/data/france/presidentielle-2017/> pristupljeno 20. studenog 2021.
10. Le Monde. (2017.) *Législatives*. <https://www.lemonde.fr/data/france/legislatives-2017/> pristupljeno 5. studenog 2021.
11. Le Monde. (2021.) *Du FN de 2007 au RN de 2022, ce qui perdure et ce qui a changé dans le programme de l'extrême droite* https://www.lemonde.fr/les-decodeurs/article/2021/06/03/du-fn-de-2007-au-rn-de-2022-ce-qui-perdure-et-ce-qui-a-change-dans-le-programme-de-l-extreme-droite_6082676_4355770.html Pristupljeno 25. studenog 2021.
12. Lopižić, I. (2015.) *Javna uprava i politički sustav u Francuskoj: središnja uloga države, uprave i prava*. HKJU-CCPA vol. 15 (1) str. 103-140.
<https://hrcak.srce.hr/file/205265> Pristupljeno 26. studenog 2021.
13. Melander, I. (2018.) *No kid left behind*. Reuters. . <https://www.reuters.com/article/us-france-reforms-education-idUSKBN1JV0MM> Pristupljeno 8. studenog 2021.
14. Vazquez, M. (2021.) *Biden tells French President the US was 'clumsy' in handling nuclear submarine deal*. CNN <https://www.abc57.com/news/biden-tells-french-president-the-us-was-clumsy-in-handling-nuclear-submarine-deal> Pristupljeno 20. studenog 2021.

INTERNET IZVORI

SLUŽBENE STRANICE ORGANIZACIJA

1. (2018.) *Activité, emploi et chômage en 2017 et en séries longues*. Institut national de la statistique et des études économiques.
<https://www.insee.fr/fr/statistiques/3595056?sommaire=3541412> Pristupljeno 20. studenog 2021.
2. (2020.) *Les champions des dépenses d'éducation dans l'OCDE*. Statista.
<https://fr.statista.com/infographie/15455/depenses-education-par-rapport-au-pib-pays-ocde/> Pristupljeno 10. studenog 2021.
3. En Marche (2018.) *On l'a dit, on le fait: défendre le mariage pour tous*. <https://en-marche.fr/articles/on-l-a-dit-on-le-fait/on-l-a-dit-on-le-fait-soutenir-l-organisation-des-gay-games> Pristupljeno 8. studenog 2021.

4. En Marche. (2017.) *Agriculture*. <https://transformer.en-marche.fr/fr/agriculteur>
Pristupljeno 5. studenog 2021.
5. En Marche. (2017.). *Le programme d'Emmanuel Macron pour l'environnement et la transition écologique* <https://en-marche.fr/emmanuel-macron/le-programme/environnement-et-transition-ecologique> Pristupljeno 8. studenog 2021
6. En Marche. (2017.) *Notre projet économique : efficace, juste et credible* <https://en-marche.fr/articles/actualites/emmanuel-macron-notre-projet-economique-efficace-juste-et-credible> Pristupljeno 8. studenog 2021
7. En Marche. (2020.) *5 ans de plus, pour le Français : Les jeunes depuis 2017*.
https://storage.googleapis.com/en-marche-fr/COMMUNICATION/LaREM-Tract_5ansdeplus_jeunesse.pdf Pristupljeno 10. studenog 2021.
8. En Marche. (2020.) *5 ans de plus, pour les Français*.
https://storage.googleapis.com/en-marche-fr/COMMUNICATION/Tract_5ansdeplus.pdf Pristupljeno 10. studenog 2021.
9. En Marche. (2020.) *Les mesures pour faire face ensemble à la crise*.
https://storage.googleapis.com/en-marche-prod/LaREM_Mesures_Covid19.pdf
Pristupljeno 10. studenog 2021.
10. En Marche. (2021.) *5 ans à l'écoute: Notre grande opération est lancée* <https://en-marche.fr/articles/actualites/5-ans-ecoute> Pristupljeno 14. studenog 2021.
11. En Marche. (2021.) *Contrat d'Engagement Jeune : comment l'Etat accompagne les jeunes vers l'emploi* <https://en-marche.fr/articles/actualites/contrat-engagement-jeune>
Pristupljeno 10. studenog 2021
12. Macron, E. (2017.) *Initiative pour l'Europe Pour une Europe souveraine, unie, démocratique*
<https://www.elysee.fr/admin/upload/default/0001/03/cf0366921915d47eed7f12dc8408839af3834e97.pdf> Pristupljeno 10. studenog 2021.
13. Macron, E. (2017.) *Programme*. En Marche: Pariz. <https://storage.googleapis.com/en-marche-fr/COMMUNICATION/Programme-Emmanuel-Macron.pdf> Pristupljeno 5. studenog 2021.
14. Ministère de l'économie des finances et de la relance. (2018.) *Le déficit public sous la barre des 3% en 2017* <https://www.economie.gouv.fr/deficit-public-sous-3-pour-cent-en-2017#> Pristupljeno 10. studenog 2021.

15. Statista. (2021.) *Proportion de personnes ayant reçu au moins une dose contre la Covid-19 en France au 25 octobre 2021, par région.*
<https://fr.statista.com/statistiques/1195672/vaccination-totale-covid-19-france/>
16. United Nations Human Rights Office of the High Commissioner. Universal Declaration of Human Rights at 70: 30 Articles on 30 Articles - Article 14

OSTALI INTERNET IZVORI

1. Bréchon, P. (2018.) *Qui sont les électeurs d'Emmanuel Macron et du mouvement La République en marche ?* Grenoble: Pariz.
<https://archivesic.ccsd.cnrs.fr/PACTE/halshs-01810776v1> Pristupljeno 14. studenog 2021.
2. Delors, J. (1995.) *Intervention de Jacques Delors, President de la Commission Europeenne, devant le Parlement Europeen.* Europska Komisija: Strasbourg.
<https://ec.europa.eu/dorie/fileDownload.do;jsessionid=hB6TTXbJ1GG4M4yc6gJQjrJD3Cf1yH6YQpffLk2w1Y9LJQ5jJLC6!-79809760?docId=340975&cardId=340975>
Pristupljeno 8. studenog 2021.
3. Eurobarometar. (2018.) *A Public Opinion Monitoring Study.* Public Opinion Monitoring Unit
https://www.europarl.europa.eu/pdf/eurobarometre/2018/oneyearbefore2019/eb89_on_e_year_before_2019_eurobarometer_en_opt.pdf Pristupljeno 20. studenog 2021
4. European Council on Foreign Relations. (2019.) *Despite Record Support for EU, Europe's Voters Fear Collapse.*
https://ecfr.eu/article/despite_record_support_eu_voters_fear_collapse_of_political_framework/ Pristupljeno 21. studenog 2021.
5. Insee. (2021.) *L'essentiel sur... les immigrés et les étrangers.*
<https://www.insee.fr/fr/statistiques/3633212> Pristupljeno 21. studenog 2021.
6. Vie publique (2019.) *Élection présidentielle 2017 : résultats des deux tours*
<https://www.vie-publique.fr/eclairage/23919-election-presidentielle-2017-resultats-des-deux-tours> Pristupljeno 25. studenog 2021.

POPIS SLIKA

1. Slika 1. Le Monde (2017.) Résultats des législatives 2017 : les candidats de La République en marche en tête du premier tour. https://www.lemonde.fr/elections-legislatives-2017/article/2017/06/11/resultats-des-legislatives-2017-les-candidats-de-la-republique-en-marche-en-tete-du-premier-tour-des-legislatives_5142364_5076653.html Pristupljeno 8. studenog 2021.
2. Slika 2. Le Monde (2017.) Présidentielle 2017. <https://www.lemonde.fr/data/france/presidentielle-2017/> Pristupljeno 10. studenog 2021.

POPIS GRAFOVA

Europass Životopis

Osobni podaci

Prezime/ Ime	Katarina Borovac Trkulja
Adresa(e)	Mirka Deanovića 26, 10000 Zagreb, Hrvatska
Telefonski broj(evi)	Broj telefona: Broj mobilnog telefona: +385 953938229
Broj(evi) faksa	
E-mail	borovactrkulja.katarinamail.com
Državljanstvo	hrvatsko
Datum rođenja	12.08.1997
Spol	žensko

Željeno zaposlenje/zanimanje

Radno iskustvo

Datumi	Srpanj 2021. –
Zanimanje ili radno mjesto	Ekonomist
Ime i adresa poslodavca	ABP Industrial Solutions, Ulica Antuna Štera 22, 42 000 Varaždin
Vrsta djelatnosti ili sektor	Specijalizirane građevinske djelatnosti
Datumi	Svibanj 2019. – srpanj 2021.
Zanimanje ili radno mjesto	Poslovni tajnik
Ime i adresa poslodavca	ABP Industrial Solutions, Ulica Antuna Štera 22, 42 000 Varaždin
Vrsta djelatnosti ili sektor	Specijalizirane građevinske djelatnosti

Obrazovanje i osposobljavanje

Datumi	2019.-
Naziv dodijeljene kvalifikacije	Magistra ekonomije
Ime i vrsta organizacije pružatelja obrazovanja i osposobljavanja	Sveučilište Libertas, Trg J.F. Kennedy 6b, 10 000 Zagreb
Razina prema nacionalnoj kvalifikaciji	VSS
Datumi	2016.-2019.
Naziv dodijeljene kvalifikacije	Sveučilišni prvostupnik međunarodnih odnosa
Ime i vrsta organizacije pružatelja obrazovanja i osposobljavanja	Sveučilište Libertas, Trg J.F. Kennedy 6b, 10 000 Zagreb
Razina prema nacionalnoj kvalifikaciji	VŠS
Datumi	2012.-2016.
Naziv dodijeljene kvalifikacije	-
Ime i vrsta organizacije pružatelja obrazovanja i osposobljavanja	XVIII. Gimnazija, Mesićeva ulica 35, 10 000 Zagreb
Razina prema nacionalnoj kvalifikaciji	SSS

Osobne vještine i kompetencije

Materinski jezik(ci) **Hrvatski jezik**

Stranica 1/2 - Životopis
Prezime(na) i ime(na)

Za dodatne informacije o Europassu posjetite <http://europass.cedefop.europa.eu>
© Europska unija, 2002-2010 24082010

Drugi jezik(ci)
Samoprocjena
Europska razina (*)

Francuski jezik

Razumijevanje				Govor				Pisanje	
Slušanje		Čitanje		Govorna interakcija		Govorna produkcija			
C1	Iskusni	C1	Iskusni	C1	Iskusni	C1	Iskusni	C1	Iskusni
C1	Iskusni	C1	Iskusni	C1	Iskusni	C1	Iskusni	C1	Iskusni

(*) [Zajednički europski referentni okvir za jezike](#)

Računalne vještine i kompetencije

Microsoft Office, Internet

Vozačka dozvola

B kategorija

Dodatne informacije

Francuska Alijansa Zagreb, DELF C1 certifikat – lipanj 2018.